

TARTU ÜLIKOOL

GERMAANI, ROMAANI JA SLAAVI FILOLOOGIA INSTITUUT

**INGLISE-EESTI
INTELLEKTUAALSE OMANDI
SELETAV SÕNASTIK**

Magistritöö

Triin Niinemets

Juhendaja: lekt. Ilmar Anvelt

TARTU 2013

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Mis on intellektuaalne omand?	5
2. Intellektuaalse omandi terminoloogia ja allikad	10
2.1. Terminoloogia eripärad.....	10
2.2. Terminoloogia allikad ja nende analüüs.....	12
3. Sõnastiku koostamine	19
3.1. Põhimõtted.....	19
3.2. Probleemide analüüs.....	22
3.3. Sõnastikukirje ülesehitus.....	25
3.4. Sõnastikus kasutatavad lühendid.....	26
4. Intellektuaalse omandi inglise-eesti seletav sõnastik	27
5. Eesti-inglise register	77
Kokkuvõte	87
Kasutatud kirjandus ja allikad	88
Kasutatud õigusaktid	90
Summary	93

Sissejuhatus

Käesolev magistritöö käsitleb intellektuaalse omandi terminoloogiat. Intellektuaalne omand (*intellectual property*) ehk õigused inimese loometöö tulemustele jagunevad autorõigusteks, autoriõigustega kaasnevateks õigusteks ja tööstusomandi õigusteks. Mõni aeg tagasi tõlkis autor Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (World Intellectual Property Organization, WIPO) e-õppe materjali „IP Panorama“ ning mõistis, et vajalik oleks koondada kõikide intellektuaalse omandi liikide terminid ühte sõnastikku. Intellektuaalse omandi regulatsioon nii Eesti, Euroopa Liidu kui ka rahvusvahelisel tasandil on mahukas ja killustatud, intellektuaalse omandi termineid leiab nii majandus- kui õigussõnastikest. Magistritöö eesmärk on koondada praegu hajusalt, ebaühtlaselt ja ebajärjekindlalt esitatud terminid ühte kogumisse ning leida neile sobivad vasted koos definitsioonidega.

Magistritöö koosneb sissejuhatausest, teoreetilisest ja praktilisest osast. Sissejuhatuses tuuakse välja koostatud oskussõnastiku eesmärk ja sihtrühm. Teoreetiline osa algab ülevaatega intellektuaalsest omandist ja selle liikidest. Seejärel analüüsib autor intellektuaalse omandi terminoloogia eripärasid ja allikaid. Järgnevalt kirjeldab autor sõnastiku koostamise põhimõtted, sh terminite, vastete ja definitsioonide valiku aluseid ning analüüsib töö kirjutamise käigus esile kerkinud probleeme. Teoreetilise osa lõpeb sõnastikukirje ülesehituse tutvustusega ja sõnastikus kasutatavate lühendite loeteluga.

Sõnastiku praktilise osa moodustab inglise-eesti seletav sõnastik, mis sisaldab 307 ingliskeelset märksõna eestikeelsete vastete ja definitsioonidega. Lähtekeelsete terminite allikateks olid WIPO õppematerjal „IP Panorama“, intellektuaalset omandit käsitlevad

õigusaktid ja erialakirjandus. Lisaks on sõnastikku lülitatud tähtsamate intellektuaalse omandiga seotud rahvusvaheliste organisatsioonide nimetused ja rahvusvaheliste lepingute pealkirjad. Vasted ja definitsioonid pärinevad Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktidest ning rahvusvaheliste lepingute eestikeelsetest tõlgetest, samuti sõnastikest ja erialakirjandusest. Sõnastikule järgneb eesti-inglise register. Lõpus on välja toodud kokkuvõte, kasutatud kirjanduse ja õigusaktide loetelu ning resümees inglise keeles (*summary*).

Intellektuaalse omandi seletav sõnastik on eelkõige mõeldud kasutamiseks tõlkijatele ja tõlkidele, samuti eriala spetsialistidele, õpetajatele ja üliõpilastele, kes teemaga kokku puutuvad.

Autor soovib tänada Ilmar Anveltit heade nõuannete ja juhendamise eest ning oma peret toetuse ja mõistmise eest.

1. Mis on intellektuaalne omand?

Tunnustatud õigusteadlase prof. A. Kukruse väitel on infoühiskond ühiskond, mille põhitoode on teave ning tähtis ressurss teadmised, vastandina industriaalühiskonnale, mille võtmeressurss on kapital ning põhitooteks valmiskaubad (Kukrus 1999: 7). Erinevalt 19. ja 20. sajandi industriaalühiskonnast liigub 21. sajandi ühiskond immateriaalse vara loomise suunas. Kuigi intellektuaalset omandit peetakse sageli tehniliseks ja haaramatuks valdkonnaks, omandavad informatsioon ja intellektuaalse tegevuse resultaadid tänapäeva kiiresti muutuvast majanduskeskkonnas ja teadmistepõhises ühiskonnas üha suuremat tähtsust (1999: 7).

Termini „intellektuaalne omand“ (*intellectual property*) kasutamine õigusaktides, õigusteoorias kui ka igapäevases kõnepruugis on laialt levinud. Üldkeeles tähendab intellektuaalne omand resultaate, mis tulenevad inimese vaimsest, intellektuaalsest tegevusest. (Pisuke 1993: 10-11), näiteks luuletused, maalid, leiutised, tarkvara, disain, tehnoloogialahendus jne.

Seevastu majandusliku ja juriidilise mõistena on intellektuaalsel omandil tavakeelest erinev tähendus (1993: 10-11). Oskuskeeles hõlmab „intellektuaalne omand“ õigusi inimese intellektuaalse tegevuse tulemusele, ennekõike loometöö, sealhulgas tehnoloogilise loometöö resultaatidele, nt leiutis, toote väliskuju, laul, foto vms. Seega on intellektuaalne omand majandus- ja õiguskeele tähenduses omand ja varaline õigus, mille kaitse on sätestatud ka põhiseaduses. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 39 kohaselt on autoril võõrandamatu õigus oma loomingule. Riik kaitseb autori õigusi. Põhiseaduse § 32 kohaselt on igäühe omand puutumatu ja võrdselt kaitstud. Omandit võib omaniku nõusolekuta

võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras üldistes huvides õiglase ja kohese hüvituse eest. Järelikult võib intellektuaalset omandit omada, müüa, osta, pantida, kasutada ja lubada-keelata teistel kasutada.

Intellektuaalse omandi õigused võib jagada kolmeks – autoriõigused (*copyright*), autoriõigusega kaasnevad õigused (*rights related to copyright*) ning tööstusomand (*industrial property*). Seega on intellektuaalse omandi mõiste väga laiahaardeline, hõlmates erinevaid valdkondi. Rahvusvahelist tunnustatud intellektuaalse omandi ametlik määratlus on antud 14. juulil 1967. aastal Stockholmis alla kirjutatud Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) asutamise konventsioonis. Konventsiooni artikli 2 punktis VIII (Definitsioonid) sätestatakse, et „intellektuaalne omand“ sisaldab õigusi seoses:

- kirjandus- ja kunstiteoste ning teadustöödega,
 - esituskunstnike poolt teoste esitamisega, fonogrammidega, raadio- ja televisiooniülekannetega,
 - leiutistega kõigis inimtegevuse valdkondades,
 - teaduslike avastustega,
 - tööstusnäidistega,
 - kaubamärkidega, teenindustunnustega, kaubanduslike nimede ja tähistega,
 - kaitsega kõlvatu konkurentsi vastu,
- ja kõiki teisi õigusi, mis tulenevad intellektuaalsest tegevusest tööstuse, teaduse, kirjanduse ja kunsti alal.

WIPO kodulehe andmetel on 2013. aastaks konventsiooniga liitunud 185 riiki (WIPO koduleht, 20.01.2013). Eesti on WIPO liige alates 1994. aastast.

Teine peamine valdkonda reguleeriv rahvusvaheline leping on 1994. aastal sõlmitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu lisa 1C Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping (TRIPS leping). Nimetatud lepingu art 1 p 2 kohaselt mõistetakse termini intellektuaalomand all autoriõigusi ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi, kaubamärke, geograafilisi tähiseid, tööstusdisainilahendusi, patente, mikrolülituse topoloogiaid ja avalikustamata teabe kaitset.

Autoriõiguse mõiste pärineb 18. sajandi alguse Inglismaalt. Aastal 1709 võeti seal vastu nn Anne'i statuut (*Statute of Anne*), mis käsitles trükiteoste kopeerimist. Inglise keeles autoriõigust tähistav *copyright* tähendabki otsetõlkes kopeerimise õigust. Eri riikide autorite õiguste vastastikuse tunnustamise tegi võimalikuks Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon, mis võeti vastu 1886. aastal ja kehtib muudetud kujul tänaseni. WIPO kodulehe andmetel on Berni konventsiooniga 2013. aastaks liitunud 166 riiki (WIPO koduleht, 21.01.2013). Eesti liitus Berni konventsiooniga 1927. aastal, liikmeks olek peatus 1940. aastal. Eesti taasühines Berni konventsiooniga 1971. aasta Pariisi redaktsioonis 26. oktoobril 1994. Algselt raamatuid puudutav regulatsioon hõlmab tänasel päeval suurt hulka kirjandus-, kunsti- ja teadusteoseid, sh kaarte, esitusi, maale, fotosid, helisalvestisi, filme ja arvutiprogramme. Eesti autoriõiguse kaitse nurgakiviks on autoriõiguse seadus (edaspidi AutÕS), mis võeti Riigikogus vastu 11. novembril 1992 ning jõustus 12. detsembril 1992.

Autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstakse teose esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälinguorganisatsioonide õigusi, samuti hiljem lisandunud õigusi filmi esmasalvestuse tootjale ja isikule, kes pärast autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemist esimesena õiguspäraselt avaldab või suunab üldsusele varem avaldamata teose või annab välja autoriõigusega mittekaitstava teose kirjanduskriitilise või teadusliku väljaande. Samuti kaitstakse andmebaaside tegijat kui olulise investeeringu tegijat. Autoriõigusega kaasnevate õiguste rahvusvahelisele kaitsele pani aluse 1961. aasta Rooma konventsioon, millega Eesti liitus 9. detsembril 1999. Autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitset reguleerib autoriõiguse seadus.

Kui autoriõigus ja autorõigusega kaasnevad õigused tekivad automaatselt, siis tööstusomandi õigused vajavad kehtima hakkamiseks seaduses sätestatud formaalsuste täitmist, näiteks patendi andmist, kaubamärgi või tööstusdisainilahenduse registreerimist. Erandiks on üldtuntud kaubamärgi kaitse, mille kaitse kehtib teatud tingimuste täitmisel ilma registreerimata. Tööstusomandi objektideks on patendid, kaubamärgid, leiutised, kasulikud mudelid, tööstusdisainilahendused, geograafilised tähised, mikrolülituse topoloogiad, ärinimed. Tähtsamad tööstusomandit reguleerivad seadused on kaubamärgiseadus, tööstusdisaini kaitse seadus, geograafilise tähise kaitse seadus, patendiseadus, kasuliku mudeli seadus ja mikrolülituse topoloogia kaitse seadus.

Kokkuvõtvalt iseloomustavad intellektuaalset omandit järgmised põhitunnused:

- Õiguse objekt on immateriaalne. „Erinevalt tavalisest omandist on intellektuaalse omandi aluseks idee, mis on saanud mingi väljendusvormi ning hõlmab endas

lisaks varalisele õigusele ka moraalseid õigusi, nt õigus autorsusele ja autorinimele“ (Mikk 2010: 8).

- Õigused on absoluutsed. „Intellektuaalsest varast tulenevad õigused on absoluutsed ehk igäihe suhtes kehtivad“ (Sein 2004: 35). Autori- ja leiutisõigus on absoluutne subjektiivne õigus, mille puhul on kindlaks määratud ainult õigustatud subjekt ning kõik ülejäänud on kohustatud subjektid. Näiteks on autoril ainuõigus otsustada, kas lubada oma teost üldsusele esitada või mitte.
- Õigused on tähtajalised. Erinevalt tähtajatust omandiõigusest asjale, on intellektuaalse omandi õiguste realiseerimine ajaliselt piiratud. Intellektuaalse omandi õigus lõpeb seaduses sätestatud tähtaja möödudes. Näiteks Eestis kehtib autoriõigus autori eluaja ning 70 aastat pärast surma, mille järel teos läheb vabasse kasutusse ning seda võivad kasutada kõik isikud. Üksnes autori õigused teose autorsusele, autori nimele ning autori au ja väärkuse kaitsele jäävad kehtima tähtajatult. Teose esitajate ja fonogrammitootjate õigused kehtivad 50 aastat salvestise (nt CD-plaat) salvestamise või avaldamise aastast. Patent kehtib 20 aastat alates patenditaotluse esitamise kuupäevast. Tööstusomandi õiguskaitse kehtivus nähtub registreeringust ning register on avalik. Erandina on geograafilise tähise õiguskaitse tähtajatu.
- Õigused on territoriaalselt piiratud. Intellektuaalse omandi õigusi kaitstakse ainult teatud riigi territooriumil või selle riigi kodanike suhtes. Riigiülese või rahvusvahelise kaitse tagavad riikidevahelised või rahvusvahelised kokkulepped.

Intellektuaalse omandi kaitse tähendab muuhulgas kaitset piraatluse, ebaseadusliku kaubanduse ja võltsimise eest. Eestis tõusis intellektuaalse omandi teema ühiskonna

huviorbiiti 2012. aasta kevadel seoses küsimusega, kas Eesti peaks liituma võltsimisvastase kaubanduslepinguga ACTA (The Anti-Counterfeiting Trade Agreement). „Suure osa uue põlvkonna tarbijate jaoks justkui iseenesest loomulik soov teha Internetis kõike ja tasuta, ei vasta ettevõtja ja autori arusaamadele õigusest ja õiglusest,“ kirjutab prof. H. Pisuke (2012: 477). Ta jätkab: „Intellektuaalse omandi territoriaalne iseloom *versus* loomeproduktide globaalne kaubandus, sajandi jooksul ülipikaks venitatud õiguse kaitse tähtajad, massiline ja raskesti kontrollitav piraatlus ja võltsitud kaubaga kauplemine, eriti Internetis – kõik see nõuab intellektuaalse omandi uutmoodi mõtestamist, rahvusvahelist koostööd ja riikidevahelist ühtlustamist“ (2012). Seega on tegemist kiiresti areneva ja dünaamilise valdkonnaga.

2. Intellektuaalse omandi terminoloogia ja allikad

2.1. Terminoloogia eripärad

Terminoloogia kitsamas mõttes „hõlmab ainult oskumõistetele vajaliku keeleliste ekvivalentide andmise *resp.* leidmise, kinnitamise jms“ (Mereste 2000: 59). Laiemas mõttes aga „hõlmab ka nende tarvitamise stiililised ja muud põhimõtted (rektsioon, sõnajärjestus, lubavad sünonüümid, lühendid, rangelt erialase sisuga lausete sõnastamise, lubatud elliptilisus jms)“ (2000: 59). Eesti keele seletava sõnaraamatu kohaselt on terminoloogia laiemas mõttes oskussõnavara (mingi eriala mõistesüsteemile vastav terminite kogum) ja kitsamas mõttes õpetus oskussõnadest (EKI: 2009). Oskuskeeled on seotud erialadega ning „eriteadlase jaoks muutub keel vahendiks, mille abil oma teaduslikku, tehnilist vm tegelikkust kirjeldada“ (Erelt 2007: 26).

Termin on sõna või sõnaühend, millele vastab üks konkreetne mõiste. Termin kuulub terminisüsteemi ning alles terminisüsteemis saab sõnast termin (Erelt 1982: 28). Võrreldes üldkeele sõnadega esitatakse terminitele kindlad nõuded: termin peab olema võimalikult ühetähenduslik, süsteemne, selge, täpne, ökonoomne, edasitulemusteks sobiv ning vastama keelereeglitele. Seega peavad terminid olema ühelt poolt selged ja täpsed, teiselt poolt ökonoomsed.

Intellektuaalse omandi terminoloogia on interdistsiplinaarne oskuskeel, siia kuuluvad tehnika, teaduse ja majanduse terminid ning kesksel kohal on õigusterminid. T. Erelt on kirjutanud: „Oskustekstis, eriti õiguskeele tekstis, ei ole enam üldkeelele omast lihtsat lauset.“ (Erelt 2007: 25). Selle põhjuseks on asjaolu, et oskuskeele väljendus peab olema maksimaalselt täpne, terminid peavad vastama mõistetele ja nähtustele, mille tähistamiseks neid kasutatakse. Teisest küljest peab õiguskeel olema arusaadav. Prof. R. Narits on kirjutanud, et õiguskeel erialakeelena erinevalt teistest erialakeeltest ei ole väga paljudel, kui mitte enamikul juhtudel suunatud pelgalt erialainimestele, mistõttu õiguskeelelt nõutakse ühel ajal nii täpsust kui üldarusaadavust (Narits 2002).

Õigusterminoloogiaga tutvumist on loomulik alustada õigusaktide lugemisest. Intellektuaalse omandi eestikeelse terminoloogia uurimist seadustest raskendab asjaolu, et iga intellektuaalse omandi liik on Eestis eraldi õigusaktiga reguleeritud. Kui autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi reguleerib autoriõiguse seadus, siis tööstusomandi puhul on seadusi märkimisväärselt enam – kaubamärgiseadus, patendiseadus, patendivoliniku seadus, tööstusdisainilahenduse kaitse seadus jne. Lisaks on õigusakte korduvalt täiendatud ja parandatud, näiteks kehtivat autoriõiguse seadust, mis võeti vastu 1992. aastal, on

muudetud üle 30 korra. „Kehtiv seadus järgis loogilist ülesehitust ning oli hästi loetav selle vastuvõtmisel ning samuti pärast esimesi muudatusi. /.../ Täiendustega on AutÕS muutunud ebahõltselise ülesehituse ja terminoloogiaga õigusaktiks“ (Nemvalts et al 2012: 4). Seega võib teise iseärasusena nimetada terminoloogia killustatust ja ebajärjepidevust.

Samas tuleb märkida, et kõnealuse valdkonna terminoloogia korrastamise ja ühtlustamisega tegeletakse praegu riiklikul tasandil. 2012. aasta aasta maikuus moodustati Justiitsministeeriumi juurde intellektuaalse omandi kodifitseerimise töörühm ning koostatud analüüsides, nt „Intellektuaalse omandi õiguse kodifitseerimine: üldosa võimalikkusest“ (Mikk 2010), „Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate probleemide koondkaardistus“ (Nemvalts et al. 2012) ja „Tööstusomandiõigusega kaasnevate probleemide koondkaardistus“ (Kalmet et al. 2012) võib järeldada, et intellektuaalse omandi üldosa seadustiku väljatöötamisega antakse märkimisväärne panus ka intellektuaalse omandi eestikeelse terminoloogia ühtlustamisse ja arendamisse.

2.2. Terminoloogia allikad ja nende analüüs

Töö eesmärgiks oli koostada seletav sõnastik, seega oli vaja leida erialakirjandust, õigusakte, sõnaraamatuid ja andmebaase, mis sisaldaksid õigus- ja majandustermineid koos vastete ja selgitustega.

Ingliskeelse ja eestikeelse terminoloogia allikaid ei ole eraldi välja toodud, kuna suurem osa terminoloogiatööst toimus kakskeelsete materjalidega ning seisnes erinevate vastete ja definitsioonide võrdlemises. Allikad on esitatud tähtsuse järjekorras. Peamised terminibaasid, mida kasutati, olid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi

terminibaas, ESTERM ja IATE. Nimetatud andmebaasidest oli võimalik otsinguid teha nii inglise-eesti suunal kui vastupidi. Ka Eesti autoriõiguse, kaubamärgi, kasuliku mudeli jt seadused on kättesaadavad nii eesti- kui ka ingliskeelsete versioonidena.

Seega on käesolevas sõnastikus esitatud eestikeelsed vasted ja seletused pärit erinevatest allikatest, sh ingliskeelsest terminibaasist BusinessDictionary, erialakirjandusest, lisaks legaaldefiniitsioonid seaduse tekstidest. Kui tegu on legaaldefiniitsiooniga, on autor seletuse järele sulgudesse lisanud ka selle allika, nt *industrial design*, vaste „tööstusdisainilahendus“, definiitsioon „toote tasapinnaline või ruumiline väliskujundus“ ja definiitsiooni järel on toodud legaaldefiniitsiooni allikas ehk tööstusdisainilahenduse õiguskaitseseadus § 4. See võimaldab sõnastiku kasutajal soovi korral lisateabe saamiseks kohe õigusakti edasi lugeda. Kui õigusnormis antud definiitsioon on liiga mahukas, on autor lähtunud ökonoomsuse printsiibist ning toonud välja kõige olulisema osa.

Terminoloogia kõige olulisemad allikad olid järgmised:

- WIPO „IP Panorama“, kättesaadav: <http://www.wipo.int/sme/en/multimedia>:

Sõnastiku loomise aluseks oli WIPO õppematerjali „IP Panorama“ tõlkimise käigus koostatud terminibaas. Nimetatud tekstikorpusest pärineb ligikaudu kolmandik märksõnadest, sh intellektuaalse omandi põhiliigid, patendid, ärisaladused, kaubamärgid, tööstusdisainilahendused, samuti intellektuaalse omandi litsentseerimine, auditeerimine ning tähtsus e-kaubanduses ja rahvusvahelises kaubanduses. Kuna tegemist on ettevõtjatele suunatud materjaliga, siis sisaldas tekstikorpus hulgaliselt majandusalaseid termineid, millest sõnastikku lisati mõned autori arvates intellektuaalse omandi teema jaoks olulisemad terminid, nt *brand*,

brand name, branding, brand management, IP audit, IP management, line extension jt.

- Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktid ja nende tõlked, samuti rahvusvahelised konventsioonid ja nende tõlked, kättesaadavad: <https://www.riigiteataja.ee/>, <http://eur-lex.europa.eu/>

Kui „IP Panoramast“ oli võimalik saada termineid ning osaliselt ka selgitusi, tuli mõiste sisu ja mahtu võrrelda Eesti õigusaktides toodud mõistetega. Kontinentaalset õigussüsteemi nimetatakse tihti seadusõiguseks. Nimetatud süsteemi jaoks on väga oluline põhimõte, et õiguse leidmiseks on vaja pöörduda eelkõige seaduse poole (Narits 1995: 32). Seetõttu pidas autor vajalikuks vasteid ja seletusi otsida õiguse allikatest ehk seadustest. Põhiliselt kasutas autor autorõiguse seadust, kaubamärgiseadust, tööstusdisaini kaitse seadust ja patendiseadust ning nende tõlkeid.

Eesti seadustest vastete ja seletuste leidmine oli keerukas mitmel põhjusel. Esiteks oli probleem seaduste suures hulgas. Mõistmine, millisest seadusest terminit leida, võttis aega. Nt *non-compete clause* ehk konkurentsipiirangu kokkulepe termin asub töölepingu seaduses. Samuti oli probleem intellektuaalse omandi regulatsiooni killustatuses. Kuigi üldjoontes kattuvates teemades eestikeelne mõisteaparaat kattub, esineb „mõningaid erinevusi, ebatäpsusi ja mõistete ebajärjekindlat kasutust“ (Mikk 2010: 27). Nii näiteks räägitakse nii tööstusomandiõiguses kui autoriõiguses autori isiklikest ja varalistest õigustest, kuid mõistete sisu ei ole sama. Tööstusdisaini kaitse seaduses on toodud eraldi mõiste „autori isiklikud mittevaralised õigused“ (ingl. k. *personal moral rights*), mis kätkeb endas kolme

õigust: (1) nõuda enda kui autori nime avalikustamist, (2) keelata enda kui autori nime avalikustamine ja (3) tühistada igal ajahetkel oma nime avalikustamise keeld. Seevastu autoriõiguse seadus loetleb autori isiklike õigustena õiguse autorsusele, autorinimele, teose puutumatusse, teose lisadele, autori au ja väärkuse kaitsele, teose avalikustamisele, teose täiendamisele, õiguse teos tagasi võtta ning õiguse nõuda oma autorinime kõrvaldamist kasutatavalt teoselt. Seega on eestikeelne terminoloogia praegu ebaühtlane. Lisaks tegi vastete ja seletuste leidmise keeruliseks asjaolu, et seadusi on muudetud ja täiendatud.

- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi intellektuaalomandi kaitse terminibaas, kättesaadav: <http://terminis.mk.ee/>

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi terminibaas hõlmab termineid kolmest ministeeriumi haldusalasse kuuluvast valdkonnast: elektrooniline side, intellektuaalse omandi õiguskaitse ja lennundus. Intellektuaalse omandi ehk täpsemalt tööstusomandi terminibaas koondab termineid leiutiste, kauba- ja teenindusmärkide, tööstusdisainilahenduste, mikrolülituse topoloogiate ja geograafiliste tähiste kohta. Lisaks terminitele on välja toodud valdkonna olulisemate rahvusvaheliste kokkulepete pealkirjad ja organisatsioonide nimetused. Tegemist on avaliku andmebaasiga, millele on võimalik ligi pääseda ministeeriumi kodulehel toodud lingi kaudu. Terminibaasis on 3995 terminit, neist 212 kirjet moodustavad intellektuaalse omandi kaitse terminibaasi.

Töö teemast tulenevalt tutvus autor põhjalikult intellektuaalse omandi kaitse terminibaasiga, seega puudutab järgnev analüüs vaid seda terminibaasi osa. Märksõnad on eesti, inglise ja vene keeles, vasted samuti eesti, inglise ja vene

keeles. Selgitused on eestikeelsed. Terminid on toodud tähestikulises järjekorras ning termineid saab sirvida algustähe järgi. Enamikele terminitele leidub ainult üks võõrkeelne vaste, kuid mõnedel terminitel on kaks-kolm vastet. Sünonüümid on toodud eraldi kirjetena, seletused on samasisulised. Sünonüümide juures täpsustavaid märkusi ei ole. Nt „intellektuaalne omand“ ja „intellektuaalomand“ on nimekirjas järjest, vasteteks on inglise keeles *intellectual property* ja vene keeles *интеллектуальная собственность* ning seletus on identne.

Probleeme tekitasid üksikud terminid, nt *employee invention* vaste „töösuhte leiutis“. Definiitsiooni kohaselt on tegu tööülesannete või lepinguliste kohustuste täitmisel loodud leiutisega. Mõistagi kehtib põhimõte, et mida lühem vaste, seda parem, kuid antud juhul ei vaste enam arusaadav. Parem oleks „töötaja loodud leiutis“ või „tööülesannete täitmisel loodud leiutis“.

Vaieldav on termini *attorney* vaste „patendivolinik“, mis kitsendab lähtekeelse mõiste sisu. Isegi kui tegu on intellektuaalse omandi sõnastikuga, oleks vaste võinud olla laiem, hõlmates vähemalt kogu intellektuaalse omandi valdkonna, nt „intellektuaalse omandi õigusele spetsialiseerunud jurist“.

Üldiselt on seletused selged ja põhjalikud, eriti rahvusvahelisi lepinguid puudutavad selgitused. Samas on rida termineid, nt *background of the invention*, *member state*, *performers' rights*, kus nii eesti- kui venekeelsed vasted ja seletused sootuks puuduvad.

Puuduseks võib pidada eksitavat nimetust, sest kuigi pealkirjaks on intellektuaalomandi kaitse, siis on andmebaas keskendunud eeskätt tööstusomandi terminitele, jättes autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste terminid tahaplaanile. Samas on see puudus põhjendatav asjaoluga, et tegu on Majandus- ja

Kommunikatsiooniministeeriumi andmebaasiga ja seega keskendutakse eeskätt oma haldusalale ehk tööstusomandile. Nimelt kuulusid autoriõigus ja autoriõigusega kaasnevad õigused 2012. aastani Kultuuriministeeriumi haldusalasse. Alates 2012. aastast on intellektuaalne omand tervikuna Justiitsministeeriumi valitsusalas.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi intellektuaalomandi kaitse terminibaas on tööstusomandi alal ainus avalik inglise-vene-eesti seletav sõnastik. Kokkuvõtteks võib öelda, et tegemist on mugava ja kasutajasõbraliku andmebaasiga. Nimetatud terminibaasist pärineb märkimisväärne osa patentide ja kaubamärkidega seotud terminoloogiast ning samuti osa rahvusvaheliste lepingute ja organisatsioonide nimetustest.

- Eesti Õiguskeele Keskuse terminibaas ESTERM, kättesaadav: www.mt.legaltext.ee/esterm/

ESTERM sisaldab üle 50 000 märksõna inglise ja eesti keeles. Tegu on tõlkepõhise terminibaasiga ning selles esitatud terminid on sageli kontekstipõhised. ESTERMis tehtud päringud olid üldjuhul edukad, kuid definitsioonide puudumise tõttu tuli seletusi muudest allikatest otsida. ESTERMi puuduseks võib pidada, et vastete selgitustena on toodud näitelauseid, mis aga eriala mittetundva isiku jaoks mõiste sisu küllalt hästi ei ava. Samuti leidis viiteid õigusaktile, mis on kehtivuse kaotanud. Samas leidub termineid, mille seletused on põhjalikud ja informatiivsed. Nt *royalty*. Definitsioon: 1. honorar, autorihonorar; litsentsitasu – autoriõiguse, patendiõiguse või muu õigusaktiga kaitstud omandi kasutamise eest makstav tasu; 2. õiguse eest teost reprodutseerida makstakse autorile perioodiliselt teatud

suurusega tasu või protsentuaalselt hinnast (läbimüügist), nt piletimüügi tulust. Märkus: kasutustasu – katustermin kõigi erinevate juhtude jaoks; autoritasu – kontekstis, kus on selge, et tegemist on tasuga autoriõiguse kasutuse eest, teose autorile makstava tasuga; patenditasu – kontekstis, kus on selgesti tegemist patendi kasutamise pealt makstava tasuga.

Käesoleva töö jaoks oli ESTERMist eeskätt abi mõnede majandusterminite vastete leidmisel, nt *competitive advantage*, *competitive edge*, *individual product*, *marketing*, *product line*.

- Euroopa Liidu terminibaas IATE, kättesaadav: www.iate.europa.eu

IATE ehk InterActive Terminology for Europe terminibaas oli kasutusel rohkem terminite ja vastete kontrollimiseks nii inglise-eesti kui eesti-inglise suunal, sest enamuse päringuid ei anna tulemust termini puudumise tõttu. Samas, kui termin oli andmebaasis, oli ka kättesaadav info põhjalik, sisaldades ka teavet selle kohta, kas vaste on usaldusväärne või mitte. Nt terminile *holder of right* annab otsing infot nii selle kohta, et termini sünonüüm on *right holder*, lisaks eestikeelsed vasted õiguste omanik (eelitermin, tähistatud „Preferred“, õiguste omanik, õiguste valdaja (ebasoovitav, tähistatud „Deprecated“). Märkusena on lisatud info, et alati tuleks vahet teha, kas räägitakse autoriõigusest ja autoriõigusega kaasnevatest õigustest või tööstusomandist ning valida vastav termin – esimese kahe puhul õiguste omanik ning tööstusomandi puhul õiguste omanik.

3. Sõnastiku koostamine

3.1. Põhimõtted

Terminoloogiatöö seisneb mõistete ja nende tähiste süstemaatilises kogumises, kirjeldamises, töötlemises ja esitamises. Sõltuvalt eesmärgist on terminoloogiatöö kas deskriptiivne või normatiivne. Deskriptiivse terminoloogiatööga tegelevad näiteks tõlkijad, kes dokumenteerivad terminoloogiat tõlkimise eesmärgil. Seevastu normatiivse terminoloogia eesmärk on terminite kasutamise ühtlustamine ja kokkulepitud ning soovitatavate variantide pakkumine. Normatiivset terminoloogiatööd teevad näiteks terminoloogiastandardite koostajad või keelekorraldajad (Wright, Budin 1997: 329).

Magistritöö koostamise raames tehtud terminoloogiatööl on nii deskriptiivseid kui normatiivseid jooni. Autori soov oli terminoloogiat ühtlustada ja see tähendab kasutuses olevate terminite seast valiku tegemist. Nii näiteks on sõnastikus *moral rights* vastena toodud „isiklikud õigused“. Samas on kasutusel ka „moraalsed õigused“ vaste, kuid kuna autor peab seda otsetõlkeks ning vähem sobivaks vasteks, siis sõnastik nimetatud vastet ei sisalda. Kui käibel on sünonüümid, siis on autor toonud eelistermina välja märksõna, mis esineb vastavas Eesti õigusakti tõlkes. Nii näiteks on erialakirjanduses sünonüümidega kasutusel *rights related to copyright*, *related rights* ja *neighbouring rights*, millest kaks viimast on küll erialakirjanduses kasutusel, kuid autor on eelisterminina toonud välja *rights related to copyright*, sest on autori arvates kõige täpsem ning just seda terminit on kasutatud autoriõiguse seaduse tõlkes.

Terminid, vasted, definitsioonid ja näitelauseid on toodud vaid antud juriidilise ja majanduse oskussõnavara raames, st sõnastik ei hõlma näiteid terminite kasutamise kohta

üldkeeles või teistes oskuskeeletes, nt *work* on „teos“ ja mitte „töö“, *applicant* ja *application* tähistavad vastavalt tööstusomandi kaitse taotlejat ja taotlust, *drawing* tähendab patendidokumentide hulka kuuluvat joonist, *reproduction* on „taasesitus“, mitte „paljundamine“ või „paljunemine“, *economic rights* vaste ei ole mitte „majanduslikud õigused“, vaid tähistab „varalisi õigusi“, *goodwill* ei ole mitte „hea tahe“, vaid „firmaväärtus“. Samas on sõnastikul deskriptiivseid jooni, sest kui tegu on sünonüümidega, mis on paralleelselt oskuskeeles kasutusel, siis on autor mõlemad variandid sõnastikku lisanud.

Terminoloogiatööd võib liigitada ka süstemaatiliseks või *ad hoc* ehk tekstist lähtuvaks. Terminoloogiatöö peaks eelistatavalt olema süstemaatiline, see tähendab, et kõigepealt määratletakse mõistestik, mõisted korraldatakse süsteemiks ja määratletakse täpselt (defineeritakse) ning siis koostatakse vastav terminisüsteem. *Ad hoc* ehk tekstist lähtuv terminoloogiatöö seisneb terminite otsimisest tekstikorpusest, terminikirjete loomisest, kontekstide dokumenteerimises, laiema konteksti uurimises, võimalusel ka mõistesüsteemi rekonstrueerimises. See tegevus on võrreldes süstemaatilise meetodiga pealiskaudsem ning mõistesüsteem ei ole järjepidev. Samas on eeliseks kiire tulemus ja põhimõtteliselt on võimalik võtta terminibaas aluseks süstemaatilise ja mahukama terminibaasi väljatöötamiseks. Kuna käesoleva sõnastiku koostamiseks oli ette nähtud kindel ja piiratud aeg, siis kasutas autor tekstist lähtuvat meetodit.

Sõnastiku terminite valikul arvestati terminile esitatavaid nõudeid: ühetähenduslikkus, süsteemsus, selgus, täpsus, ökonoomsus ja sobilikkus edasitulemiseks (Kull 2000: 100). Oskuskeeles sõnastikuna sisaldab sõnastik eelkõige intellektuaalsele omandile kui

õigusvaldkonnale omaseid termineid. Sõnastikus on hulgaliselt mitmest sõnast koosnevaid termineid. See tuleneb asjaolust, et erialatekstides, sh õigustekstides esineb sageli mitmesõnalisi termineid. Kuna WIPO õppematerjali tekstikorpuses oli palju majanduskeele termineid, siis otsustas autor neist tähtsamad, nt *IO lawyer* ja tootemarkidega seotud terminid sõnastikku lisada. Lisaks terminitele leiab sõnastikust intellektuaalse omandi valdkonna jaoks tähtsamate rahvusvaheliste konventsioonide ja lepete (nt Berni konventsioon, Rooma konventsioon) ja rahvusvaheliste (nt WIPO, WTO) ning Euroopa Liidu asutuste (Euroopa Patendiamet) nimesid. Autor pidas vajalikuks lisada ka tähtsamad Eesti kollektiivse esindamise organisatsioonide nimed (nt Eesti Autorite Ühing, Eesti Fonogrammitootjate Ühing).

Sõnastiku koostamise raskeks osaks kujunes terminitele definitsioonide leidmine. Definitsioon on mõiste esitus sõnade kaudu. Autor lähtus A. Tavasti loengumaterjalides kirjeldatud definitsioonile esitatavatest nõuetest, mille kohaselt definitsioon peab olema tõene; suutma defineeritavat naabermõistetest eristada; sobivalt suhtestuma antud valdkonna mõistesüsteemiga; kasutama üldtuntud või mujal defineeritud termineid; koosnema ühest lausest; olema kirjutatud loetavalt; kuuluma defineeritavaga ühte grammatilisse kategooriasse; põhinema olemasolevatel, mitte puuduvatel tunnustel (Tavast: avaldamata materjal). Definitsioon ei tohiks olla tsirkulaarne, eitav, liiga kitsas ega liiga lai. Kuna autori eesmärk oli seletava sõnastiku koostamine ning olulise info välja toomine, siis on definitsioonid valdavalt pikemad kui üks lause. See kehtib eriti välislepingute ja rahvusvaheliste organisatsioonide seletuste kohta, mis on entsüklopeedilist laadi.

Võimalusel on definitsioonina antud termini legaaldefinitsioon, et vältida ümbersõnastamisega võimaliku segaduse tekitamist ja järgida terminoloogia ühtsuse põhimõtet. Seadusaktid sisaldavad legaaldefinitsioone, milleks nimetatakse „/.../ mõiste ja ühtlasi sellekohase termini *expressis verbis* määratlemist seaduses. Legaaldefinitsioonil on üks oluline erisus: seadusandja määratleb termini üheselt, kasutades selle kõiki tunnuseid, millel on õigusreguleerimisel oluline tähtsus.” (Mõttus 1997: 34–36). A. Mõttus toob välja nõuded legaaldefinitsioonile. Nendeks on mõiste olulisemate tunnuste olemasolu, mõiste täpne kirjeldus, süsteemsus, lühidus ja selgus ning keelenormidega arvestamine (Mõttus 1997: 44–45).

Oluline on märkida, et käesolev sõnastik on kitsalt piiritletud ja eelkõige tõlkeotstarbeline. Terminite vasteid teistes oskuskeeltes või teistes õigusruumides esinevaid definitsioone ei ole ära toodud.

3.2. Probleemide analüüs

Sõnastiku koostamisel on probleemiks olukord, kui sihtkeeles on kasutusel mitu vastet ning tuleb välja selgitada kõige sobivam. Selline probleem tekkis terminiga *moral rights*. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi terminibaas annab *moral rights* vasteks „autori isiklikud õigused“, „moraalsed õigused“ sünonüümidenä. Siiski ei saa viimast vastet õigeks pidada. Ilmselt on tegu inglise keele või teiste võõrkeelte mõjutustega, nt ingl. k. *moral rights*, vene k. моральные права автора või pr. k. *droits moraux*. EKSS annab terminile moraalne kaks tähendusvarianti: (1) moraaliga seotud, sellesse kuuluv, puutuv vms.; inimese südametunnistusega, õiglustundega, hea- ja kurjatundmisega seotud, sellest lähtuv, juhitud vms. Nt Tal on selleks juriidiline ja moraalne õigus.; (2) maj.

moraalne kulumine, vananemine. Seega on tegemist mingi subjektiivse, eetilistest tõekspidamistest lähtuva mõistega. Kuna terminil puudub seos õiglustundega, siis ei ole õigustatud *moral rights* vastena „moraalsed õigused“ kasutamine. Seetõttu on *moral rights* korrektseks vasteks „autori isiklikud õigused“. ESTERM annab siinkohal õiged vasted, „isiklikud õigused“.

Samuti osutuks keerukaks termin *brand*, mille vasteks ESTERM annab „tootemark“ või „mark“. IATE terminibaasis on kaubamärgi vasteteks nii *trademark*, *brand* kui ka *brand name*. Kaubamärk ja tootemark ei ole siiski samatähenduslikud mõisted. Kaubamärk on kitsam, tootemark laiem mõiste. Kaubamärk võib olla nimi, termin, sümbol, kujundus või nende kombinatsioon. Seevastu tootemark on kontseptsioon, mis kätkeb endas nii materiaalseid (toode, pakend, hind) kui ka mittemateriaalseid atribuute (nimi, logo, pakendi kujundus, maine ja personaalsus).

Segadust tekitab ka *intellectual property* eestikeelsete vastetega „intellektuaalne omand“ ja „intellektuaalomand“. Nii tava- kui oskuskeeles on mõlemad kasutusel, tegu on sünonüümidega. Intellektuaalomandi näol on tegu mugandatud variandiga kahesõnasest terminist. Mõlema termini ingliskeelne vaste on *intellectual property*. H. Pisukese sõnul läks „intellektuaalomand“ käibele 1980. aastate lõpus TÜ patendiosakonna filoloogist töötaja initsiatiivil (eravestlus 15.01.2013). Filoloogid pooldavad rohkem lühemat, juristid seevastu pikemat varianti. Näiteks kõik IATE andmebaasis olevate *intellectual property* vasted on ühesõnalised, nt intellektuaalomand, intellektuaalomandi õigus, Ülemaailmne Intellektuaalomandi Organisatsioon (varasem nimetus Ülemaailmne Intellektuaalse Omandi Organisatsioon, selle juures eraldi märge, et termin intellektuaalne omand on

vananenud, selle asemel kasutatakse intellektuaalomand (vrd tööstuslik omand > tööstusomand). Eesti intellektuaalset omandit puudutavas erialakirjanduses, nt *Juridica* 2012. aasta intellektuaalsele omandile pühendatud erinumbris on läbivalt esindatud kaheksäonaline variant, mistõttu töö autor eelistab kasutada terminit intellektuaalne omand.

Terminite tõlkimisega seotud probleemid kerkivad esile siis, kui sihtkeeles termin puudub. Tedaoleva vaste puudumist võib ette tulla igal alal (Erelt ja Tavast 2003: 35). Nii näiteks on Anglo-Ameerika maades kasutusel *fair use* doktriin, mis tähendab üldist erandit autoriõigusest ja luba kasutada teost teatud tingimustel tasuta. Eestis sellist terminit ei ole, meie autoriõiguses on küll olemas „teose vaba kasutamine“, kuid selle sisu on erinev. Autori arvates sobib vasteks hästi otsetõlge ehk „õiglase kasutamine“, mis sarnaneb juba kasutusel oleva *free use* vastega „vaba kasutamine“.

Lisaks oli keeruline leida vasteid märksõnadele, mis sisaldasid ingliskeelset sõna *management*. Näiteks *collective management organisation* vastena on autoriõiguse seaduse tõlkes kasutatud „kollektiivse esindamise organisatsioon“. Sama vaste annab ESTERM, mistõttu jäin olemasoleva termini juurde. Kuid *IP management* ja *digital rights management* – kas kasutada juhtimine või haldamine või hoopis haldus või korraldus? EKI Keeleabi soovitab nt *case management* vasteks juhtumikorraldus. EKSS annab „halduse“ vasteks riigi- jm avalik-õiguslike asutuste v. organisatsioonide täitev ja korraldav tegevus; haldamine; haldav võim, administratsioon. Sama allikas seletab juhtimist aga (1) millegi v. kellegi liikumisele v. kulgemisele suunda andma; (2) kellegi v. millegi tegevust, toimimist suunama, teatavas suunas mõjutama. Seega sobib *IP management* vasteks IO juhtimine, sest tegu on aktiivse tegevusega (litsentsilepingute sõlmimine, patentide taotlemine jne),

Ka Patendiinfo Keskuse kodulehel kasutatakse terminit IO juhtimine. Digitaalõiguste juhtimine Google.ee otsingus vasteid ei anna, digitaalõiguste haldusele tuleb pea 8000 vastet. Ka „Eesti märksõnastik“ annab *digital rights management* vasteks digitaalõiguste haldus. Seega said vasteteks „IO juhtimine“ ja „digitaalõiguse haldus“.

3.3. Sõnastikukirje ülesehitus

Sõnastik on esitatud tabelina, kus esimese veerus on lähtekeelne termin, teises veerus sihtkeelne vaste ja kolmandas veerus seletus. Mitmest sõnast koosnevad terminid on järjestatud sõnaühendi esimese sõna esitähe alusel. Näiteks *economic rights* on sõnastikus paigutatud esimese sõna initsiaali „e“ järgi. Seletuste tulbas on toodud ka näitelaused ning viited sünonüümidele, eelisterminitele ja seotud märksõnadele. Selgitused on eranditult sihtkeelsed, samas näitelaused võivad olla nii siht- kui lähtekeeles. Grammatilist informatsiooni on lisatud minimaalselt, näiteks on tegusõnadele lisatud „v“ või kui sama märksõna on nii nimisõna kui verbina, siis on need tähistatud vastavalt „n“ ja „v“. Kui selgitus on leaaldefiniitsioon, siis on ära toodud allikas konkreetses õigusaktis (nt autoriõiguse seadus, kaubamärgiseadus jne). Legaaldefiniitsioonid on toodud vastavate õigusaktide kehtiva redaktsiooni järgi. Rahvusvaheliste lepingute või kokkulepete puhul on esimesena toodud täisnimi, millele järgneb lühendatud nimi või lühend.

3.4. Sõnastikus kasutatavad lühendid

→	eelistermin
=	sünonüüm
()	legaaldefiniitsiooni allikas
AutÕS	autoriõiguse seadus
IO	intellektuaalne omand
KaMS	kaubamärgiseadus
MTSÜS	majandustegevuse seadustiku üldosa seadus
<i>n</i>	nimisõna
<i>nt</i>	näiteks
PatS	patendiseadus
TPSKS	taimede paljundamise ja sordikaitse seadus
TDKS	tööstusdisaini kaitse seadus
TsÜS	tsiviilseadustiku üldosa seadus
TÕAS	tööstusomandi õiguskorralduse aluste seadus
<i>UK</i>	Briti inglise keele variant
<i>US</i>	Ameerika inglise keele variant
<i>v</i>	verb
<i>vrđ</i>	võrdle

4. Intellektuaalse omandi inglise-eesti seletav sõnastik

Termin	Vaste	Selgitus
adaptation right	õigus teha teosest kohandusi	Autori varaliste õiguste hulka kuuluv õigus teha teosest kohandusi (adaptsioone). <i>vrđ</i> right of alteration of the work
agreement on restraint of trade clause	konkurentsipiirangu kokkulepe	Töölepingu punkt, millega keelatakse töötajal töötada tööandjaga samal tegevusalal või isiku juures, kes on tööandja konkurendiks. = non-compete clause
Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPS	Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping, TRIPS	WTO liikmesriikides intellektuaalse omandi kaitse miinimumstandardite kehtestamise leping, mis jõustus 01.01.1995. Eesti sai WTO liikmesriigiks 13.11.1999.
Anti-Counterfeiting Trade Agreement, ACTA	võltsimisvastane kaubandusleping	Rahvusvaheline leping, mis näeb ette rahvusvahelised standardid autoriõiguse rikkujate karistamiseks, et võidelda võltsimise, piraatluse ja teiste intellektuaalse omandi vastaste kuritegudega. Lepingu pidid sõlmima EL, USA, Austraalia, Jaapani, Kanada, Lõuna-Korea, Maroko, Mehhiko, Singapur, Šveits ja Uus-Meremaa. Euroopa Parlament lükkas 04.07.2012 kokkuleppe tagasi, mistõttu leping ei saa ELis jõustuda.
anti-reverse-engineering clause	pöördprojekteerimise vastane klausel	Lepingupunkt, millega keelatakse projekti tuletamine valmistootest. <i>vrđ</i> reverse engineering
appellation of origin	päritolunimetus	Piirkonna, koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse toodet või teenust. → designation of origin
applicant	taotleja	Isik või selle õigusjärglane, kes on

		esitanud taotluse tööstusomandile õiguskaitse saamiseks.
application	taotlus	Tööstusomandi kaitse seaduse kohaselt esitatud registreerimis-taotlus tööstusomandile õiguskaitse saamiseks.
audit	audit	Süsteemaatiline ja sõltumatu kontroll, mille eesmärk on teha kindlaks, kas tegevused või nende tulemused vastavad kavandatud korrale, kas kõnealust korda rakendatakse tõhusalt ning kas see sobib eesmärkide saavutamiseks.
audit plan	auditi kava	Üksikasjalik kava auditi tegemiseks.
author	autor	Kirjandus-, kunsti- või teadusteose looja; leiutise, tööstusdisainilahenduse või mikrolülituse topoloogia loonud füüsiline isik (tööstusomandi eseme autor). Autoriks on füüsiline isik või füüsilised isikud. Kui teosel on mitu autorit, siis on tegemist ühise autorsusega. <i>vrđ</i> author of the invention
author of invention	leiutise autor	Füüsiline isik, kes oma loomingulise tegevusega on loonud leiutise. Leiutisel võib olla ka mitu autorit, siis on tegemist ühis-autorsusega. = inventor
author's contract	autorileping	Autori või tema õigusjärglase ja teost kasutada sooviva isiku vaheline kokkulepe teose kasutamise kohta, mille alusel autor või tema õigusjärglane annab teisele poolele oma varalised õigused või loa teose kasutamiseks lepingu tingimustega ettenähtud ulatuses ja korras.
author's economic rights	autori varalised õigused	Autori õigus ise oma teost kasutada, lubada ja keelata oma teose

kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma teose kasutamisest. Varalised õigused annavad autorile võimaluse oma loometööga raha teenida. Varalised õigused hõlmavad õigust teose reprodutseerimisele, levitamisele, avalikule esitamisele, tõlkimisele, kohandamisele, teose üldsusele edastamisele, kättesaadavaks tegemisele, näitamisele, teoste kogumike koostamiseks ja väljaandmiseks.

vrđ economic rights

author's moral rights	autori isiklikud õigused	Autor õigus autorsusele, õigus autorinimele, õigus teose puutumatusse, õigus teose lisadele, õigus autori au ja väärkuse kaitsele, õigus teose avalikustamisele, õigus teose täiendamisele, õigus teos tagasi võtta, õigus nõuda oma autorinime kõrvaldamist kasutatavalt teoselt. Autori isiklikud õigused on autori isikust lahutamatud ning ei ole üleantavad.
		= moral rights
author's right	autoriõigus	Kirjandus-, kunsti- ja teadusteoste loojate õigus oma teostele. Autoriõigus tekib teose loomise hetkest automaatselt, registreerimist pole tarvis. Autoriõigus hõlmab autori isiklikke ja varalisi õigusi.
		→ copyright
Authors' Remuneration Fund	Autorihüvitusfond	2004. a Eesti Kirjanike Liidu, Eesti Kirjastuste Liidu ja Eesti Kujundusgraafikute Liidu loodud organisatsioon, mille eesmärk on hüvitise maksmine autoritele ja autoriõiguste omajatele avalikest raamatukogudest teoste laenutamise ja reprograafilise reprodutseerimise eest.
authorship	autorsus	Füüsilise isiku konkreetse teose, leiutise või tööstusdisainilahenduse

		<p>autoriks olemine. Autorsust kaitstakse tähtajatult.</p> <p><i>vrđ</i> presumption of authorship, right of authorship</p>
Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, Berne Convention	Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon, Berni konventsioon	<p>Tähtsaim rahvusvaheline leping autoriõiguse valdkonnas, mis kehtestab miinimumnõuded liikmesriikide autoriõiguse seadustele. Berni konventsiooni liikmesriigid kaitsevad teiste liikmeks olevate riikide autorite teoseid ja annavad neile samad õigused kui oma maa autoritele. Berni konventsioon sõlmiti 09.09.1886, seda on hiljem korduvalt muudetud ja täiendatud (viimati Pariisis 1971). Eesti liitus Berni konventsiooniga 1927, liikmeks olek peatus 1940. a. Eesti taasühines Berni konventsiooniga 26.10.1994.</p>
brand	tootemark, mark	<p>Toote materiaalsed (väliskuju) ja immateriaalsed omadused (tuntus, väärtus) tervikuna. Tootemargi olulised osad on nimi, logo ja slogan.</p> <p><i>vrđ</i> trademark</p>
brand equity, brand-equity	tootemargi tarbijaväärtus	<p>Margitoote või -teenuse lisandväärtus, mis tootemargita tootel või teenusel puudub.</p>
brand extension	tootemargi laiend	<p>Olemasoleva tootemargiga seotud uus toode või teenus, millel on teistsugune kasutegur ja/või mis on suunatud erinevale sihtrühmale. Nt populaarse parfüümi tootja võib turule viia parfüümi nimelise šampooni, vannivahu jne.</p> <p><i>nt</i> In recent years, companies have been using brand extensions as a strategy for launching new products.</p>
brand image	tootemargi kuvand	<p>Tarbija ettekujutus tootemargist (selle tegelikest ja kujuteldavatest</p>

		eelistest ja puudujääkidest), mis kujuneb pikema aja jooksul.
brand name	tootemargi nimi	Nimi, mis eristab tootemarki teistest ja kirjeldab toote kuuluvust. <i>vrd</i> brand, trademark
brand platform	tootemargi platvorm	Tootemargi pikaajaline visioon. <i>nt</i> The brand platform is an articulation of what your brand stands for and what it means.
brand recognition	tootemargi tuntus	Tootemargi tunnustamise aste tarbijate ja kauplejate seas.
brand strategy	tootemargi strateegia	Tootemargi pikaajaline turundus, mis lähtub sihttarbija poolt tootemargile esitatud ootustest.
branded product	margitoode	Tuntud tootja toode, mis kannab tootemargi nime. <i>nt</i> Consumers pay a premium price for a branded product.
branding	tootemargi kujundus	Protsess, mis hõlmab tootele unikaalse nime ja kuvandi loomist reklaamikampaaniate kaudu.
broadcasting	ringhäälingusaadete edastamine	Helide või helide ja kujundite edastamine avalikuks vastuvõtuks. <i>nt</i> Performers are also often granted exclusive rights for the broadcasting and communication to the public of their unfixed performances (live performances).
broadcasting organisation	ringhäälinguorganisatsioon	raadio- ja televisiooniteenuse edastaja → broadcasting service provider
broadcasting service provider	televisiooni- ja raadioteenuse osutaja	raadio- ja televisiooniteenuse edastaja <i>nt</i> Televisiooni- ja raadioteenuse osutajal on ainuõigus lubada ja keelata saate taasedastamine, salvestamine.

= broadcasting organisation

Budapest Treaty on the International Recognition of the Deposit of Microorganisms for the Purposes of Patent Procedure, Budapest Treaty	Mikroorganismide patendiekspertiisiks deponeerimise rahvusvahelise tunnustamise Budapesti leping, Budapesti leping	Leping, mille liikmesriigid tunnustavad samal eesmärgil mikroorganismide deponeerimist ükskõik millises rahvusvahelises deponeerimis-asutuses. Sõlmiti Budapestis 28.04.1977.
business operation	majandustegevus	Iga iseseisvalt teostatav, tulu saamise eesmärgiga ja püsiv tegevus, mis ei ole seadusest tule-nevalt keelatud. (MTSÜS § 3 lg 1)
business plan	äriplaan	Ettevõtte tegevuse v. mingi projekti üksikasjalik kava nt ettevõtluse alustamisel, toetuse taotlemisel.
certificate of registration of industrial design	tööstusdisaini-lahenduse tunnistus	Tööstusdisainilahenduse registreerimist kinnitav dokument, mis tõendab tööstusdisainilahenduse omaniku ainuõigust oma tööstus-disainilahendusele. <i>vrđ</i> industrial design, design
certificate of registration of trademark	kaubamärgitunnistus	Kaubamärgi registreerimist kinnitav dokument, mis tõendab kauba-märgiomaniku ainuõigust oma kaubamärgile. <i>vrđ</i> trademark
certification mark	garantiimärk	Kaubamärk, millega tähistatakse eri isikute kaupu ja teenuseid nende kaupade ja teenuste mingi ühise omaduse, ühise geograafilise päritolu või tootmisviisi või muu ühise tunnuse garanteerimiseks. (KaMS § 61 lg 2)
claim	nõudluspunkt	Ühte leiutise objekti kirjeldav lause, mis sisaldab kõiki tunnuseid, mis kirjeldavad eesmärgiks oleva probleemi lahendust.
claim priority v	prioriteeti nõudma	Pariisi konventsioonist tulenev õigus pärast tööstusomandi

		<p>kaitsetaotluse esitamist ühes Pariisi konventsiooni liikmesriigis nõuda esmase taotluse kuupäevaga prioriteeti teistes liikmesriikides, leiutisele järgneva 12 kuu jooksul, kaubamärgile ja tööstusdisainilahendusele 6 kuu jooksul.</p>
claims	nõudlus, patendinõudlus	<p>Leiutise olemuse selge, täpne ja lühike sõnaline väljendus. Nõudlus on patendi-/kasuliku mudeli taotluse osa, mis määrab kindlaks, mida kaitstakse ja milline on patendi-/kasuliku mudeli kaitse ulatus.</p>
classification for industrial designs	tööstusdisainilahenduste klassifikatsioon	<p>Tööstusdisainilahenduste liigitussüsteem.</p>
co-authorship	kaasautorsus	<p>Autoriõigus teosele, mille on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingu tegevusega. Kaasautorsuse puhul koosneb teos osadest, millest igaühel on iseseisev tähendus (seda saab kasutada sõltumatult selle teose teistest osadest), nt laulu sõnade ja muusika autorid on kaasautorid. (AutÕS § 30)</p> <p><i>vrd</i> joint authorship</p>
co-brand	ühine tootemark	<p>Ettevõtete turundusalane koostöövorm, nt Tefloniga kaetud toiduvalmistamisnõud.</p>
co-branding	ühine tootemargikujundus	<p>Turundusstrateegia liik, mida kasutatakse erinevates valdkondades, nt toidutööstus, jaemüük, lennundus ja finantsteenused. Nt Eesti Energia lisab Rohelise energia kommunikatsiooni alati Eesti Energia logo.</p>
collecting society	kollektiivse esindamise organisatsioon	<p>Organisatsioon, mis haldab autorite nimel nende autoriõigusega või autoriõigusega seotud õigusi, jälgivad teoste kasutamist, peavad kasutajatega läbirääkimisi, koguvad</p>

		<p>autoritasu ja jagavad seda autorite vahel. Nt Eestis Eesti Autorite Ühing, Fonogrammi-tootjate Ühing, BSA Eesti Komitee.</p> <p>→ collective management organization</p>
collective management organization	kollektiivse esindamise organisatsioon	<p>Organisatsioon, mis haldab autorite nimel nende autoriõigusega või autoriõigusega seotud õigusi, jälgivad teoste kasutamist, peavad kasutajatega läbirääkimisi, koguvad autoritasu ja jagavad seda autorite vahel. Nt Eestis Eesti Autorite Ühing, Fonogrammitootjate Ühing, BSA Eesti Komitee-</p> <p><i>nt</i> Collective management organizations are an important link between creators and users of copyrighted works (such as radio stations) because they ensure that, as owners of rights, creators receive payment for the use of their works. = collecting society</p>
collective mark	kollektiivkaubamärk	<p>Isikute ühendusele kuuluv kaubamärk, mida selle ühenduse liige kasutab oma kaupade ja teenuste tähistamiseks kollektiivkaubamärgi põhikirjas sätestatud tingimustel ja korras. (KaMS § 61 lg 1)</p>
colour mark	värvimärk	<p>Kaubamärk, mis kaitseb värvi või värvikombinatsiooni. Värvimärkide kaitse on riigiti erinev. Ka Eestis on võimalik värvimärke registreerida, nt kuulub LöffbergsLila AB-le lilla värvimärk kohvi kaupade osas.</p> <p><i>vrđ</i> trademark</p>
combined mark	kombineeritud märk	<p>Kaubamärk, mis koosneb sõnaliste ja graafiliste elementide kombinatsioonist või graafiliselt kujundatud sõnadest.</p> <p><i>vrđ</i> trademark</p>

commercial advantage	kaubanduslik eelis	<i>nt</i> IP rights are negotiable and can be used for commercial advantage.
communication to the public	(üldsusele) edastamine	<i>nt</i> Üldsusele edastamine kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu.
Community design	Euroopa Ühenduse disainilahendus	Euroopa Ühenduse territooriumil kehtiv tööstusdisainilahendus.
Community trademark	Euroopa Ühenduse kaubamärk	Euroopa Ühenduse territooriumil kehtiv kaubamärk.
competitive advantage	konkurentsieelis	Eelisõigustatud või soodsam seisund. Ettevõtte pakutava toote või teenuse omadus, mida ettevõtte konkurendid kas ei suuda pakkuda (siis on tegu unikaalse konkurentsieelisega) või pakuvad seda halvemal tasemel. = competitive edge
competitive edge	konkurentsieelis	Eelisõigustatud või soodsam seisund. Ettevõtte pakutava toote või teenuse omadus, mida ettevõtte konkurendid kas ei suuda pakkuda (siis on tegu unikaalse konkurentsieelisega) või pakuvad seda halvemal tasemel. = competitive advantage
competitive strength	konkurentsivõime	Ettevõtte rentaablus strateegilises ärivaldkonnas oma kõige edukamate konkurentidega võrreldes. = competitiveness
competitiveness	konkurentsivõime	Ettevõtte rentaablus strateegilises ärivaldkonnas oma kõige edukamate konkurentidega võrreldes. = competitive strength
complementary patents	üksteist täiendavad patendid	Kaks või enam patenti, mis on vajalikud toote tootmiseks või meetodi rakendamiseks.
compulsory licence	sundlitsents	Kohtu poolt isikule antud luba patenditud leiutise kasutamiseks, kui patendiomanik ise ei kasuta ega luba ka teistel oma leiutist kasutada

		(keeldub litsentsi andmisest).
confidentiality agreement	konfidentsiaalsuskokku lepe	Lepingu punkt, mis tagab pooltele täiendava juriidilise kindluse teatud andmete saladuses hoidmise kaitseks. = non-disclosure agreement
Convention on the Grant of European Patents, European Patent Convention, EPC	Euroopa patentide väljaandmise konventsioon, Euroopa Patendikonventsioon, EPC	Euroopa patendikonventsiooniga loodi liikmesriikide ühine õigussüsteem leiutispatentide väljaandmiseks. Ühe Euroopa patenditaotluse alusel on võimalik saada patendikaitse ühes või mitmes liikmesriigis. Väljaantud Euroopa patendil on märgitud riigis sama toime kui siseriiklikul patendil. Euroopa Patendi-konventsioon võeti vastu Münchenis 05.10.1973 ning jõustus 07.10.1977.
convention priority	konventsiooniprioriteet	Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioonist tulenev õigus pärast taotluse esitamist ühes liikmesriigis esitada prioriteedinõue teistesse liikmesriikidesse, patendile ja kasulikule mudelile järgneva 12 kuu jooksul, kaubamärgile ja tööstusdisainilahendusele 6 kuu jooksul, seejuures jääb esmase taotluse kuupäev prioriteedi-kuupäevaks.
copyright	autoriõigus	Kirjandus-, kunsti- ja teadusteoste loojate õigus oma teostele. Autoriõigus tekib teose loomise hetkest automaatselt, registreerimist pole tarvis. Autoriõigus hõlmab autori isiklikke ja varalisi õigusi. = author's right
copyright holder	autoriõiguse omaja	Füüsiline või juriidiline isik, kellele autoriõigus kuulub. → holder of copyright
copyright office	autoriõiguse amet	Autoriõiguse kaitsega tegelev riiklik institutsioon (Eestis Justiitsministeerium).

copyright protection	autoriõiguse kaitse	Autoriõiguse kaitse laieneb teosele, mis on väljendatud mingisuguses objektiivses vormis ja on selle vormi kaudu tajutav ning reprodutseeritav kas vahetult või mingi tehnilise vahendi abil. Autoriõiguse kaitse ei laiene ideedele, protsessidele, meetoditele või matemaatilistele mõistetele. Autoriõiguse kaitse tekib teose loomisest ning selle tekkimiseks ja teostamiseks ei nõuta formaalsuste (registreerimine, deponeerimine vms) täitmist ega teose avalikustamist.
copyright waiver	autori varaliste õiguste loovutamine	Teose kasutamist teiste isikute poolt ei lubata teisiti kui autori poolt oma varaliste õiguste üleandmise (loovutamise) korral või autori poolt antud loa (litsentsi) alusel. (AutÕS § 46)
copyrighted work	autoriõigusega kaitstud teos	<i>nt</i> unauthorized file sharing of copyrighted works <i>vrđ</i> copyright, copyright protection, work
corporate body	juriidiline isik	Seaduse alusel loodud õigussubjekt. (TsÜS § 24) → legal person = legal entity <i>vrđ</i> natural person
corporate marketing strategy	ettevõtte turundusstrateegia	Põhimõtted ja loogika, mille kaudu ettevõtja või turundusüksus kavatseb saavutada ettevõtte turunduseesmärgid.
counterfeit n	võltsing	Kaup, mis on kaubamärgi omaniku loata tähistatud õiguskaitses saanud kaubamärgiga identse või äravahetamiseni sarnase tähisega ning millega rikutakse kaubamärgi omaniku õigusi. = counterfeit goods

counterfeit v	võltsima	<p>Tootma kaupa, mis on kaubamärgi omaniku loata tähistatud õiguskaitsse saanud kaubamärgiga identse või äravahetamiseni sarnase tähisega ning millega rikutakse kaubamärgi omaniku õigusi.</p> <p><i>nt to counterfeit handbags, watches and electronics.</i></p>
counterfeit goods	võltskaup	<p>Kaup, mis on kaubamärgi omaniku loata tähistatud õiguskaitsse saanud kaubamärgiga identse või äravahetamiseni sarnase tähisega ning millega rikutakse kaubamärgi omaniku õigusi.</p> <p>= counterfeit</p>
Creative Commons	Creative Commons	<p>Vaba kasutuse litsentsid autoriõigusega kaitstavate teoste, v.a tarkvara, litsentsimiseks. CC litsentsi alusel oma teost litsentsides on litsentsiandjaks autor või autoriõiguste vastav omaja, litsentsisaajaks aga üldsus. CC litsentsi kohaselt võib teos olla üldsusele kättesaadav tasuta kopeerimiseks, jagamiseks teiste isikutega, kasutamiseks ja töötlemiseks.</p>
cross-licence	ristlitsents	<p>Litsentside vahetamise tulemus kahe või enama patendi või muu intellektuaalse omandi valdaja poolt selleks, et igäüks võiks kasutada või kasu saada teise intellektuaalsest omandist.</p> <p><i>vrđ cross-licencing</i></p>
cross-licensing	ristlitsenseerimine	<p>Litsentside vahetamine kahe või enama patendi või muu intellektuaalse omandi valdaja poolt selleks, et igäüks võiks kasutada või kasu saada teise intellektuaalsest omandist.</p> <p><i>vrđ cross-licence</i></p>
cybercrime	küberkuritegevus,	Kuritegude sooritamine interneti

	arvutikuritegevus	vahendusel, enamjaolt pettused internetijaekaubanduses.
cybersquatting	küberskvottimine	Kaubamärgi, ärinime, tuntud isiku nime teadlik registreerimine oma domeenina, eesmärgiga müüa domeeninimi kaubamärgi või nime omanikule.
database	andmebaas	Kirjandus-, kunsti-, muusika- ja muude teoste kogumikke ning muu materjali kogumik, mis sisaldab näiteks tekste, helisid, kujundeid, arve, fakte ja andmeid. <i>vrđ</i> legal protection of databases
database right	andmebaasi tegija õigus	Õigus keelata andmebaasi kogu sisust või kvantiteedilt või kvaliteedilt olulisest osast väljavõtte tegemist ja/või selle taaskasutamist, kui selle andmebaasi sisu kogumiseks, kontrollimiseks või esitamiseks on tehtud kvalitatiivselt ja/või kvantitatiivselt oluline investeering.
dependent claim	sõltuv nõudluspunkt	Nõudluse sõltuv punkt allub sõltumatule punktile. Sõltuvat punkti kasutatakse sõltumatus punktis või mõnes eelnevas sõltuvas punktis sisalduvate leiutise oluliste tunnuste täpsustamiseks ja erijuhtude väljatoomiseks. <i>vrđ</i> claim, claims
description of the invention	leiutiskirjeldus	Leiutiskirjeldus on patenditaotluse või kasuliku mudeli taotluse või patendikirjelduse osa, mis avab leiutise olemuse. Leiutise olemus peab olema avatud sellisel määral, et vastava ala asjatundjal oleks võimalik aru saada tehnilise probleemi olemusest ja selle lahendamisele leiutise abil.
design	disainilahendus	Toote väliskujundus. → industrial design

design around v	modifitseerima	Patenditud leiutisele alternatiivi, mis ei riku patendinõudluse punkte, leiutama.
designation of origin	päritolunimetus	Piirkonna, koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse toodet või teenust. = appellation of origin
digital rights management, DRM	digitaalõiguste haldus	Tootja poolt määratud elektroonilises vormis teose kasutustingimuste haldus.
distribution	levitamine	Teose või selle koopia omandiõiguse üleandmine või üldsusele kasutada andmine mis tahes viisil, sealhulgas rentimine ja laenutamine (v.a arhitektuuri- või tarbekunsteos). (AutÕS § 13 lg 1 p 2) Autoriõigusega kaasnevate õiguste objekti originaali või koopia üldsusele kättesaadavaks tegemine müümise või muul viisil omandiõiguse üleandmise teel. (AutÕS § 62 lg 3)
distribution right	õigus teose levitamisele	Autori varaline õigus teose või selle koopia omandiõigus üle anda või üldsusele kasutada anda mis tahes viisil, sh rentida ja laenutada (v.a arhitektuuri- või tarbekunsteos).
domain name	domeeninimi	Organisatsiooni või isiku unikaalne nimi internetis. Kuna domeeninimel on kaubamärgiga sarnased funktsioonid (hõlbustab eristamist ja meeldejätmist, annab teavet, näitab kuuluvust või päritolu ning täidab reklaamifunktsiooni), siis on domeeninimel ka varaline väärtus ning see võib olla intellektuaalse omandi objektiks.

drawing	joonis	Illustratsioon, mis selgitab patenditaotluses või kasuliku mudeli taotluses või patendi-kirjelduses või kasuliku mudeli kirjelduses sisalduva leiutise olemust.
economic intelligence	majandusluure	Välisriigi majandusressursside, majandustegevuse ja majanduspoliitika vastu suunatud tegevus, hõlmates tootmist, tarbimist, finantse, maksundust, kaubandust jm rahvusvahelise majanduse aspekte.
economic rights	varalised õigused	Autoriõigusega seotud varalised õigused on õigus teost reprodutseerida, levitada, tõlkida jne. Tööstusomandiga seotud varalised õigused on nt õigus taotleda patenti või registreerida kasulik mudel. <i>vrđ</i> author's economic rights, moral rights
employee invention	töötaja loodud leiutis	Tööülesannete või lepinguliste kohustuste täitmisel loodud leiutis.
enforcement	jõustamine	Autorite ja tööstusomandi omanike õigus oma isiklike või varaliste õiguste rikkumise korral taotleda rikkuja tsiviil- või karistusõiguslikku vastutust.
Estonian Association of the Phonogram Producers	Eesti Fonogrammitootjate Ühing, EFÜ	Eestis fonogrammitootjate kollektiivse esindamise organisatsioon, mis tegutseb al. 09.03.1998.
Estonian Authors' Society	Eesti Autorite Ühing, EAÜ	Kollektiivse esindamise organisatsioon, mille liikmeteks on peamiselt heliloomingu ja kujutava kunsti teoste autorid ning muusikakirjastajad. Tegutseb alates 08.10.1991.
Estonian Performers Association, EEL	Eesti Esitajate Liit, EEL	MTÜ Eesti Esitajate Liit on teose esitajaid ühendav organisatsioon, mille peamiseks tegevuseks on esitajate õiguste teostamine ja

		kaitsmine. Liit on asutatud 21.03.2000.
Eurasian Patent Organization, EAPO	Euraasia Patendiorganisatsioon, EAPO	Euraasia patendikonventsiooni alusel liikmesriikidele Euraasia patente väljaandev organisatsioon. Euraasia patendikonventsiooni 9 liikmesriiki on Armeenia, Aserbaidžaan, Kasahstan, Kõrgõzstan, Moldova, Tadžikistan, Türkmenistan, Valgevene, Vene Föderatsioon.
European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights	Intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa vaatluskeskus	Intellektuaalse omandiga seotud õigusrikkumistega tegelev Euroopa Liidu asutus.
European patent application	Euroopa patenditaotlus	Euroopa patendi saamiseks Euroopa patentide väljaandmise konventsiooni kohaselt esitatud patenditaotlus.
European Patent Office, EPO	Euroopa Patendiamet	Valitsustevaheline organisatsioon (Euroopa Liidust sõltumatu), mille peamine ülesanne on Euroopa patentide väljaandmine Euroopa patendikonventsiooni alusel.
European Union patent, EU patent	Euroopa Liidu patent, EL patent	Patent, mis annab kaitse kogu Euroopa Liidus. Euroopa Liidu ühtne patendisüsteem on loomisel.
exclusive grant-back obligations	tagasiloovutamise ainukohustus	Litsentsilepingu punkt, millega litsentsisaajat kohustatakse avaldama ja üle andma kõik litsentsi kehtivuse aja litsentseeritava tehnoloogiale tehtud edasiarendused, sh seotud oskusteave. <i>vrđ</i> grant back obligation
exclusive licence UK, exclusive license US	ainulitsents	Annab litsentsisaajale õiguse kasutada intellektuaalsest varast tulenevaid õigusi kokkulepitud ulatuses ja välistada teiste isikute ja litsentsiandja kasutusõiguse selles ulatuses. <i>vrđ</i> non-exclusive licence

exclusive licensee	ainulitsentsi omanik	Isik, kellele kuulub ainulitsents.
exclusive right	ainuõigus	Ainult ühele isikule v. isikute rühmale kuuluv õigus. <i>nt</i> Upon registration of the trademark, the owner has the exclusive right to use the trademark in relation to the protected goods and/or services.
exclusivity over the industrial design	ainuõigus tööstusdisainilahenduse üle	<i>nt</i> In the pharmaceutical industry, industrial design protection may be used, for example, to obtain exclusivity over the design of medical equipment. <i>vrđ</i> exclusive right
exhaustion of the right	õiguse lõppemine, õiguse ammendumine	Õiguse kehtivuse lõppemine teatud juriidilise fakti esinemise tõttu. Nt autoriõigus ja kaasnevad õigused lõppevad, tööstusomandi õigus ammendub.
fair use of work	teose õiglane kasutamine	Anglo-Ameerika õigussüsteemis kasutatav termin, millega nähakse ette lisaks seaduses sätestatud vaba kasutamise juhtudele üldine erand, mille raames on lubatud teose vaba kasutamine.
family brand name	katusmärk	Katusmärgi kasutamise korral on kõik firma tooted seotud ühe nimega.
farm animal breed	põllumajandusloomade tõug	Ühte liiki kuuluvate põllumajandusloomade populatsioon, mida teatud tingimustel kaitstakse intellektuaalse omandi õigusega.
figurative mark	kujutismärk	Kaubamärk, mis koosneb piltidest, graafilistest elementidest v. kujutistest (ilma sõnaliste elementideta). <i>vrđ</i> trademark
film	film	Kinematograafiline või audiovisuaalne teos või liikuvad pildid, koos helidega või ilma.

free use of work	teose vaba kasutamine	Õigus kasutada autoriõigusega kaitstud teost ilma autori eelneva nõusolekuta seaduses ettenähtud tingimustel kas tasuta v. õiglase tasu eest. See on autori varaliste õiguste piirang ühiskonna huvides. Teosed, mille autoriõiguse kehtivuse tähtaeg on lõppenud, on samuti vabas kasutuses. <i>vrđ</i> public domain
generic product	geneeriline toode	Kaup, millel puudub tootemargi nimi, nt geneeriline ravim. <i>nt</i> Many medicines and drugs you can buy are generic products. <i>vrđ</i> branded product
geographical indication	geograafiline tähis	Piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega kirjeldatakse kaupa v. teenust. <i>vrđ</i> protected geographical indication
goodwill	firmaväärtus	Firma mainest, kaubamärgist, klientuurist, ärisidemetest jm johtuv väärtus, mis kuulub ettevõtte immateriaalse vara hulka. <i>nt</i> Goodwill is created by doing good business.
grant back obligation	arendusloovutus-kohustus	Litsentsilepingus sisalduv piirang tehnoloogiale tehtud edasiarenduste üleandmise kohta. <i>vrđ</i> exclusive grant-back obligation
Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs, Hague Convention	Tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi kokkulepe, Haagi kokkulepe	WIPO hallatav kokkulepe, mis võimaldab ühe rahvusvahelise taotluse alusel saada tööstusdisainilahendusele kaitse teistes kokkuleppe liikmesriikides.

holder of a right	õiguste omaja, õiguste omanik	Füüsiline või juriidiline isik, kellele intellektuaalse omandi õigus kuulub. Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul kasutatakse õiguste omaja; tööstusomandi puhul õiguste omanik (tööstusdisainilahenduse omanik, patendiomanik). →holder of an intellectual property right = right holder
holder of an intellectual property right	intellektuaalse omandi õiguse omaja	Füüsiline või juriidiline isik, kellele intellektuaalse omandi õigus kuulub. Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul kasutatakse õiguste omaja; tööstusomandi puhul õiguste omanik (tööstusdisainilahenduse omanik, patendiomanik). = holder of a right, right holder
holder of copyright	autoriõiguse omaja	Füüsiline või juriidiline isik, kellele kuulub autoriõigus. = copyright holder
holder of related rights	autoriõigusega kaasnevate õiguste omaja	Füüsiline või juriidiline isik, kellele kuuluvad autoriõigusega kaasnevad õigused.
improvement to technology	tehnoloogia edasiarendus	Varasema tehnoloogia edasiarendamine, selle tulemus. <i>nt</i> An inventor may come up with an improvement to technology disclosed in an earlier field application.
in-house	ettevõtte sisene	Ettevõtte sees esinev, toimuv. <i>nt</i> Very few companies realize the significance their in-house invention submission process may have on the value of a later issued patent.
individual brand	individuaalne tootemark	Sama ettevõtte teistest tootemarkidest sõltumatult turundatav tootemark.

individual product	üksiktoode	Iseseisev, omaette toode. <i>nt</i> What individual product decisions and product line decision has Micro Compact Car AG made for SmartCar? <i>vrđ</i> product line
industrial application	tööstuslik kasutatavus	Leiutis, mida saab toota või kasutada majanduses.
industrial design	tööstusdisainilahendus	Toote tasapinnaline või ruumiline väliskujundus. (TDKS § 4) = design
industrial espionage	tööstusspionaaž, teadustehniline luure, konkurentsiluure	Omandiõigust (teave, sh ettevõtte tulevikuplaanid, ärisaladused, tehnoloogia) puudutava teabe ebaseaduslik hankimine.
industrial property	tööstusomand	Intellektuaalse omandi liik, mis tähistab õigusi kaubamärkidele, patentidele, kasulikele mudelitele, tööstusdisainilahendustele, geograafilistele tähistele, mikrolülituse topoloogiatele.
industrial property protection	tööstusomandi õiguskaitse	Tekib tööstusomandi esemele registreerimise või tunnustamise tulemusel. (TÕAS § 2 lg 1) Kaubamärgi, patendi, kasuliku mudeli, tööstusdisainilahenduse, geograafilise tähise ja mikrolülituse topoloogia tekkeks on vajalik registreerimine vastavas riiklikus asutuses (Eestis Patendiametis). Erandiks on kaubamärk, mille õiguskaitse tekib kasutamise tulemusena nn üldtuntud kaubamärgile ilma et kaubamärk oleks registreeritud.
industrial property right	tööstusomandi õigus	Kaubamärkidega, patentidega, kasulike mudelitega, tööstusdisainilahendustega, geograafiliste tähistega, mikrolülituse topoloogiatega, samuti sordikaitse ja tõuaretusega seotud intellektuaalse omandi

		õigused.
infringement of intellectual property rights	intellektuaalse omandi õiguste rikkumine	IO õiguste kasutamine omaja või omaniku loata või litsentsilepingus kehtestatud piire ületades. <i>vrđ</i> intellectual piracy
infringing copy	ebaseaduslik koopia	Infringing copies of a work shall be liable to seizure in any country of the Union where work enjoys legal protection. (Berni konv. art 16 lg 1) <i>vrđ</i> pirated copy
innovation	innovatsioon	Mingi teadusliku v. tehnilise avastuse, leiutise vm saavutuse rakendamine, uuendus.
intangible assets	immateriaalne vara	Mittemateriaalne vara, nt kapitaliseeritud asutamis- ja arenguväljaminekud, ostetud patendid, litsentsid ja firmaväärtus. = intangible property
intangible property	immateriaalne vara	Mittemateriaalne vara, nt kapitaliseeritud asutamis- ja arenguväljaminekud, ostetud patendid, litsentsid ja firmaväärtus. = intangible assets
intellectual capital	intellektuaalne kapital	Inimeste, ettevõtete, kogukondade, piirkondade ja institutsioonide immateriaalse vara kogum, mis asjakohase kasutamise tulemusel võib olla riigi praeguse ja tulevase heaolu allikaks. Intellektuaalne kapital koosneb sotsiaal-, inim-, suhete- ja struktuurkapitalist.
intellectual piracy		
	intellektuaalomandi piraatlus	Intellektuaalse omandi õiguste kasutamine nende omaja või omaniku loata või litsentsilepingus kehtestatud piire ületades. <i>vrđ</i> infingement of intellectual property rights

intellectual property, IP	intellektuaalne omand, intellektuaalomand, IO	Õigused seose kirjandus-, kunsti- ja teadusteostega; esitajate poolt teoste ettekannetega, fonogrammidega, raadio- ja televisioonisaadetega; leiutistega kõigis inimtegevuse valdkondades; teaduslike avastustega; tööstusdisainilahendustega; kaubamärkidega, teenindusmärkidega ja kaubanduslike nimede ning tähistega; kaitsega kõlvatu konkurentsi vastu; ja kõigi teiste õigustega, mis tulenevad intellektuaalsest tegevusest tööstuse, teaduse, kirjanduse ja kunsti valdkondades. Intellektuaalsel omandil on kolm liiki: autoriõigus, autoriõigusega kaasnevad õigused ja tööstusomandist tulenevad õigused.
intellectual property law	intellektuaalse omandi õigus	Eraõiguse eriosa, mis käsitleb intellektuaalse omandi õigusi. <i>vrd</i> intellectual property
intellectual property right, IPR	intellektuaalse omandi õigus, intellektuaalomandi õigus	Ainuõigus tulu saamiseks patentide, autoriõiguse, litsentside või kaubamärkide kaudu. <i>nt</i> Intellectual property rights (IPR) protection and enforcement is a key factor for promoting foreign trade and investment, as well as boosting economic development. <i>vrd</i> intellectual property
intellectual, commercial and industrial property	intellektuaalne, kaubandus- ja tööstusomand	Euroopa Liidu dokumentides kasutatav termin, milles intellektuaalse omandi all mõeldakse autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi.
International Classification of the Figurative Elements of Marks under the Vienna Agreement, Vienna Classification	Kaubamärkide kujutiselementide Viini klassifikatsioon, Viini klassifikatsioon	Kujutiselementidel põhinev kaubamärkide liigitussüsteem. Kehtib 12.06.1973 sõlmitud ja 01.10.1985 parandatud Viini kokkuleppe alusel. Eesti ei ole Viini kokkuleppega liitunud, kuid Patendiametis on klassifikatsioon

		kasutusel.
International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations, Rome Convention	Esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälingu-organisatsioonide kaitse rahvusvaheline konventsioon, Rooma konventsioon	Esimene ja peamine autoriõigusega kaasnevaid õigusi reguleeriv rahvusvaheline dokument. Rooma konventsioon on sõlmitud 26.10.1961 Roomas ning jõustus 18.05.1964. Eesti liitus Rooma konventsiooniga 09.12.1999 ja konventsioon jõustus Eesti suhtes 28.04.2000.
international patent application	rahvusvaheline patenditaotlus	Patendikoostöölepingu (PCT) alusel esitatav patenditaotlus, mis võimaldab ühe patendiametile esitatud taotluse alusel saada leiutisele kaitse teistes PCT liikmesriikides. Patenditaotleja näitab rahvusvahelises taotluses riigid, kus ta oma leiutisele kaitset soovib. Patendikoostööleping ei näe ette rahvusvaheliste patentide saamise võimalust, patendi väljaandmise otsustab iga märgitud riigi patendiamet eraldi. <i>vrđ PCT application</i>
International Patent Classification IPC	Rahvusvaheline patendiklassifikatsioon, IPC	Leiutiste liigitussüsteem tehnika-valdkondade järgi rahvusvahelise patendiklassifikatsiooni Strasbourg'i kokkuleppe alusel.
International Search Report	rahvusvaheline otsinguaruanne	Rahvusvahelisele patenditaotlusele (PCT taotlusele) tehtud rahvusvahelise otsingu tulemusena koostatud aruanne, mis annab esialgse hinnangu leiutise patentsusele. Otsinguaruandes loetletakse dokumendid (patendidokumendid, artiklid), mis võivad mõjutada leiutise patentsust (uudsust, leiutustaset).
International Searching Authority	rahvusvaheline otsinguamet	Rahvusvahelist patendiotsingut teostav amet, kelleks võivad olla Austria, Austraalia, Kanada, Hiina, Hispaania, Soome, Jaapani, Korea, Rootsi, USA, Venemaa ja Euroopa

		Patendiamet ning Põhjamaade Patendiinstituut. Eesti taotlejale on rahvusvaheline otsinguamet Euroopa Patendiamet.
Internet Corporation for Assigned Names and Numbers, ICANN	Interneti nimede ja numbrite määramise korporatsioon	Eraõiguslik mittetulundusühing Interneti nime- ja aadressisüsteemi administreerimiseks, mis asutati 1998.
invention	leiutis	Tehnilise probleemi uudne tehniline lahendus. Leiutiseks võib olla seade, meetod, aine, kaasa arvatud bioloogiline aine, või nende kombinatsioon. Leiutist kaitstakse patendiga või kasuliku mudelina.
inventive step	leiutustase	Leiutisel on leiutustase, kui see vastava ala asjatundja jaoks endastmõistetavalt ei tulene tehnika tasemest. (PatS § 8 lg 4) <i>nt</i> The inventive step and non-obviousness reflect a same general patentability requirement present in most patent laws.
inventor	leiutaja	Füüsiline isik, kes oma loomingulise tegevusega on loonud leiutise. Leiutisel võib olla ka mitu autorit, siis on tegemist ühisautorsusega. → author of invention
IP audit	IO audit	IO auditi eesmärgiks on hinnata ettevõtte immateriaalset vara ja võimet seda rohkendada, jõustada ning juhtida. IO audit annab teadmisi, kuidas korraldada ettevõttes võimalikult tõhus ja otstarbekas immateriaalsete varade kaitse.
IP auditor	IO audiitor	IO auditi teostaja.
IP lawyer	IO jurist	Intellektuaalse omandi õigusele spetsialiseerunud jurist.
IP management	IO juhtimine	IO juhtimine võimaldab ettevõttel

		<p>kasutada oma IO varasid konkurentsivõime tõstmiseks, hõlmab nii IO varade kaitset kui ka ettevõtte võimet leiutisi kommertsialiseerida, oma tootemarke turustada, oma oskusteavet litsentseerida, teha IO alast koostööd teiste ettevõtetega ning IO varade kasutamist tõhusalt kontrollida.</p>
IP portfolio	IO portfelli	Hõlmab patenditaotlused, patendid, kasuliku mudeli registreeringud, oskusteabe jne.
joint authorship	ühisautorsus	<p>Autoriõigus teosele, mille on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega. Ühisautorsuse puhul peab loodud teos moodustama jagamatu terviku. (AutÕS § 30)</p> <p><i>vrđ</i> co-authorship</p>
knowledge-based economy	teadmispõhine majandus	Majandustegevus, mis ei põhine loodusvaradel (näiteks maa ja mineraalid), vaid intellektuaalsetel ressurssidel, nagu oskusteave ja teadmised.
launch new product v	uut toodet turule tooma	<i>nt</i> Many new products are launched into the marketplace with little prior planning.
layout-design for integrated circuits	mikrolülituse topoloogia	Mikrolülituses sisalduvate elementide ja nende vaheliste ühenduste paigutus.
legal entity	juriidiline isik	<p>Seaduse alusel loodud õigussubjekt (TsÜS § 24)</p> <p>→ legal person</p> <p>=corporate body</p> <p><i>vrđ</i> natural person</p>
legal person	juriidiline isik	<p>Seaduse alusel loodud õigussubjekt (TsÜS § 24)</p> <p>= corporate body, legal entity</p>

legal protection	õiguskaitse	Õigussuhte kohustatud subjekti sundimine oma kohustuste täitmisele tsiviil-, kriminaal- ja haldusõiguslike vahenditega.
legal protection of databases	andmebaaside õiguskaitse	Andmebaase kaitstakse autoriõigusega (andmebaasid, mis vastavad teose mõistele) või <i>sui generis</i> õiguse alusel (andmebaasid, mis ei vasta teose mõistele). <i>Sui generis</i> õiguse alusel ei ole kaitse saamiseks oluline mitte andmebaasi koostaja loominguline panus andmebaasi valmimisse, vaid kaitstakse koostaja poolt andmete kogumiseks tehtud investeeringuid. Andmebaaside kaitse tähtaeg on autori eluiga ning 70 a. pärast autori surma, <i>sui generis</i> õiguse alusel kaitstavate andmebaaside tähtaeg on 15 a.
legal protection of designs	tööstusdisainilahenduste õiguskaitse	Õiguskaitse saab tööstusdisainilahendus, mis on uus, eristatav ning mille järgi on võimalik tööstuslikult või käsitöenduslikult valmistada tooteid. (TDKS § 5 lg 1) Kaitse saamiseks on vajalik registreerimine tööstusdisainilahenduste registris.
licence n	litsents	Intellektuaalse omandi omaja või omaniku antud luba teose, leiutise, kaubamärgi, tööstusdisaini kasutamiseks.
license v	litsentseerima, litsentsima	Kasutusluba andma, nt litsentsetsimata välisfirmadele leiutist, tööstusnäidist.
licensee	litsentsiaat, litsentsisaaja	Isik, kellel on õigus litsentsilepingu alusel kasutada teisele isikule kuuluvat intellektuaalset omandit (teost, leiutist, kaubamärki, tööstusdisaini).
licence fee	litsentsitasu	Autoriõiguse, patendiõiguse vm õigusaktiga kaitstud omandi kasutamise eest makstav tasu.

		<p>Kasutustasu on katustermin kõigi erinevate juhtude jaoks; autoritasu kasutatakse kontekstis, kus on selge, et tegemist on tasuga autoriõiguse kasutuse eest; litsentsitasu on tasu litsentsi kasutamise eest.</p> <p><i>vrđ</i> royalty, remuneration</p>
licensor	litsentsiaar, litsentsiandja	Isik, kes lubab temale kuuluva intellektuaalse omandi (teose, leiutise, kaubamärgi, tööstusdisaini) kasutamist teiste isikute poolt.
line extension	tootesarja laiend	Toote või teenuse uus variant, millel on täiendav väärtus, nagu nt maitse, suurus, pakend jne. <i>vrđ</i> brand extension
logo	logo	Graafiline element firma, asutuse, organisatsiooni või ürituse tähistamiseks ja konkurentidest eristamiseks.
Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks, Madrid Agreement, Madrid System	Märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkulepe, Madridi süsteem	Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) hallatav rahvusvaheline kokkulepe (sõlmitud 1891), mis võimaldab ühes Madridi kokkuleppe liikmesriigis registreeritud kaubamärgi alusel taotleda selle kaubamärgi kaitset teistes Madridi kokkuleppe liikmesriikides. Eesti ei ole Madridi kokkuleppe liikmesriik, kuid on Madridi kokkuleppe protokollis liikmesriik. <i>vrđ</i> Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks
main brand	põhimark	Ettevõtte kõige olulisem tootemark. Nt main brand associated with Woolworths. = primary brand
market power	turujõud	Ettevõtte võime turgu ja hindu mõjutada.

marketing	turundus	Tegevusalade kompleks, mis tagab mikro-ökonoomilisel tasandil ettevõtete maksimaalselt võimaliku kohanemise turuoludele ja makroökonoomsel tasandil normaalse majandusliku konjunkturi; kõigi osapoolte huvides toimuv kaupade ja teenuste efektiivne vahetus; tegevus, millega rahuldatakse vahetus-protsessis kõigi osalejate vajadused ja soovid.
marketing communication	turunduskommunikatsioon	Sõnumi edastamine konkreetsele turule või grupile kommunikatsioonikanali (nt televisioon, raadio, e-kiri jms) vahendusel.
Memorandum of Understanding, MOU	vastastikuse mõistmise memorandum	<i>nt</i> European Commission publishes Memorandum of Understanding on the sale of counterfeit goods over the internet.
memory institution	mäluasutus	Asutus, mis tegeleb peamiselt info kogumise, säilitamise, töötlemise ja edastamisega, nt raamatukogu, muuseum, avalik arhiiv ning millel on õigus teoste vabaks kasutamiseks. (AutÕS § 20)
merger and acquisition, M&A	ühinemine ja ülevõtmine	Äriühingu reorganiseerimine teise äriühinguga liitumise või liitmise teel. <i>nt</i> In merger and acquisition transactions, the Intellectual Property due diligence is often overlooked.
misappropriation of trade secret	ärisaladuse seadusevastane omastamine	<i>nt</i> The U.S. Economic Espionage Act of 1996, which became effective on January 1, 1997, makes theft or misappropriation of trade secrets a federal crime.
moral rights	autori isiklikud õigused	Autori õigus autorsusele, õigus autorinimele, õigus teose puutumatusel, õigus teose lisadele,

		õigus autori au ja väärkuse kaitsele, õigus teose avalikus-tamisele, õigus teose täiendamisele, õigus teos tagasi võtta, õigus nõuda oma autorinime kõrvaldamist kasutatavalt teoselt. Autori isiklikud õigused on autori isikust lahutamatud ning ei ole üleantavad. = author's moral rights
multimedia product	multimeediatoode	Toode, milles on ühendatud video, graafika, tekst, animatsioon ja heli.
natural person	füüsiline isik	Inimene oma õiguste ja kohustustega. <i>vrđ</i> legal person, legal entity, corporate body
neighbouring rights	naaberõigused	Teose esitajate, fonogrammi-tootjate, raadio- ja televisiooni-organisatsioonide, filmi esmasalvestuse tootjate õigused. → related rights = rights related to copyright
Nice Agreement Concerning the International Classification of Goods and Services for the Purposes of the Registration of Marks, Nice Agreement	Märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepe, Nizza kokkulepe	15.06.1957 sõlmitud kokkulepe, millega ühinenud riigid moodustavad Nizza Liidu, võtavad vastu märkide registreerimisel kasutatava ühtse kaupade ja teenuste klassifikatsiooni ning kasutavad seda märkide registreerimisel. Nizza kokkulepe vaadati uuesti läbi Stockholmis 14.07.1967 ja Genfis 13.05.1977 ning parandati 28.09.1979. Eesti ühines Nizza kokkuleppe Genfi redaktsiooniga 27.06.1996.
non-compete clause	konkurentsipiirangu kokkulepe	Töölepingu punkt, millega keelakse töötajal töötada tööandjaga samal tegevusalal või isiku juures, kes on tööandja konkurendiks. → restraint of trade clause
non-disclosure agreement	konfidentsiaalsuskokkulepe	Lepingu punkt, mis tagab pooltele täiendava juriidilise kindluse

		<p>konfidentsiaalsete andmete kaitseks. → confidentiality agreement clause</p>
<p>nonexclusive licence, non-exclusive licence, non exclusive licence</p>	<p>lihtlitsents</p>	<p>Luba intellektuaalse omandina kaitstud teose, leiutise, kaubamärgi, tööstusdisaini kasutamiseks litsentsisaaja poolt. Litsentsiandjale jäävad samad õigused ja ta võib neid anda kolmandatele isikutele.</p> <p>Vrd exclusive licence</p>
<p>novelty</p>	<p>uudsus</p>	<p>Uudsus on üks leiutise kaitse nõuetest. Leiutis on uus, kui ta erineb tehnika tasemest. Tehnika tase hõlmab kogu teavet, mis ükskõik millises maailma osas on avalikkusele teatavaks saanud kirjaliku või suulise kirjeldamise kaudu, kasutamise läbi või mistahes muul viisil enne patendi- või kasuliku mudeli taotluse esitamise kuupäeva või prioriteedinõude puhul enne prioriteedikuupäeva.</p>
<p>object of related rights</p>	<p>autoriõigusega kaasnevate õiguste objekt</p>	<p>Teose esitajal, fonogrammitootjal, televisiooni- ja raadioteenuse osutajal, filmi esmasalvestuse tootjal, isiku, kes pärast autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemist esimesena õiguspäraselt avaldab või suunab üldsusele varem avaldamata teose, ja isikul, kes annab välja autoriõigusega mittekaitstava teose kirjanduskriitilise või teadusliku väljaande, on käesolevas peatükis ettenähtud õigused tema loodud resultaatidele (autoriõigusega kaasnevate õiguse objektile). (AutÕS § 62 lg 1)</p>
<p>Office for Harmonization in the Internal Market (trademarks and Designs), OHIM</p>	<p>Siseturu Ühtlustamise Amet (Kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)</p>	<p>Euroopa Ühenduse asutus, mille ülesandeks on registreerida Ühenduse kaubamärke (al. 01.04.1996) ja Ühenduse tööstusdisainilahendusi (al. 01.04.2003). Ühe taotluse alusel, mis esitatakse Hispaanias Alicante asuvasse</p>

		Siseturu Ühtlustamise Ametisse, saavad kaubamärgid või tööstusdisainid kaitse kogu Euroopa Ühenduses.
offshore outsourcing	piiriülene välishange	Toodete või teenuste tellimine ettevõttelt, kes teostab ülesandeid muus riigis kui toodete valmistamise või teenuste osutamise riik. <i>vrđ</i> outsourcing
olfactory mark	lõhnamärk	Kaubamärk, mis eristab konkreetset kaupa või teenust lõhnaga või lõhnabuketiga. Eestis ei ole lõhnamärk registreeritav, kuid neid Euroopa Ühenduse kaubamärgiõigus võimaldab neid registreerida. <i>vrđ</i> trademark
orphan work	orpteos	Teos, mille autoriõiguste omajat ei ole võimalik tuvastada ega leida. <i>nt</i> Orphan works are found in the collections held by European libraries and cultural institutions.
outsourcing	allhange	Kauba v. teenuse sisseost.
owner of trademark	kaubamärgiomanik	Kaubamärgile ainuõigust omav isik, kes on kaubamärgiomanikuna kantud kauba- ja teenindusmärkide registrisse. → proprietor of a trademark
Paris Convention for the Protection of Industrial Property, Paris Convention	Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioon, Pariisi konventsioon	Tööstusomandi rahvusvahelise kaitse tähtsaim ajalooline kokkulepe, mis sõlmiti 20.03.1883. Pariisis. Eesti ühines Pariisi konventsiooniga 12.02.1924. 1940. a peatunud liikmesus taastati 24.08.1994. Pariisi konventsiooniga ühinenud riigid moodustavad liidu tööstusomandi kaitseks. Liidu iga liikmesriigi kodanikud kasutavad liidu teistes riikides tööstusomandi kaitsmisel samu eesõigusi, mis on

		seadustega antud oma riigi kodanikele ning nende õigusi kaitstakse igas liikmesriigis samuti nagu antud riigi kodanike õigusi.
patent	patent	Kaitsedokument leiutisele, mis on uudne, omab leiutustaset ja on tööstuslikult kasutatav. Patendiga kaitstavaks leiutiseks võib olla seade, meetod, aine, kaasa arvatud bioloogiline aine, või nende kombinatsiooni. Patendiomanikul on patendi kehtivuse ajal ainuõigus (monopol) leiutise valdamiseks, kasutamiseks ja käsutamiseks. Eestis ja enamikus riikides kehtib patent kuni 20 aastat.
patent agent	patendivolinik	Tööstusomandi alal õigusteenust osutav isik, kes on registreeritud patendivolinike registris. Patendivoliniku tegevuse valdkonnad on leiutis ja mikrolülituse topoloogia; kaubamärk, tööstusdisainilahendus ja geograafiline tähis. Volinik võib tegutseda ühes või mõlemas valdkonnas. = patent attorney
patent applicant	patenditaotleja	Isik, kes esitab taotluse patendi saamiseks. Patendi taotlemise õigus on leiutise autoril ja tema õigusjärglasel. Õiguse patenti taotleda võib üle anda teisele isikule. Lepingukohustuste või tööülesannete täitmisel loodud leiutise puhul on patendi taotlemise õigus autoril või muul isikul vastavalt lepingule või töölepingule. Mitmetes riikides reguleerib töösuhtes loodud leiutiste kaitset eraldi seadus.
patent application	patenditaotlus	Kindlate reeglite järgi koostatud dokumentide kogum, milles sisaldub patendi saamise avaldus, leiutiskirjeldus, ühe- või mitmepunktiline patendinõudlus, joonis või muu illustreeriv materjal,

		leiutise olemuse lühikokkuvõte.
patent attorney	patendivolinik	Tööstusomandi alal õigusteenust osutav isik, kes on registreeritud patendivolinike registris. Patendivoliniku tegevuse valdkonnad on leiutis ja mikrolülituse topoloogia; kaubamärk, tööstusdisainilahendus ja geograafiline tähis. Volinik võib tegutseda ühes või mõlemas valdkonnas. → patent agent
patent claims	patendinõudlus	Patenditaotluse osa, mis leiutise tehnilisi tunnuseid iseloomustavate terminitega määratleb, millele kaitset nõutakse. Patendikaitse sisu ja ulatus määratakse kindlaks patendinõudluse sõnastusega Kõik, mis jääb nõudluse piiridesse, on patendiga kaitstud, kõik sellest väljajääv ei ole kaitstud. <i>vrđ claims</i>
patent class	patendiklass	Leiutiste liigitussüsteemi alajaotis, mis määratleb tehnikavaldkonna, kuhu leiutis kuulub.
Patent Cooperation Treaty, PCT	patendikoostööleping	Rahvusvaheline kokkulepe leiutise patendikaitse taotlemise lihtsustamiseks, kui leiutaja soovib leiutisele kaitset mitmes riigis. Patendikoostöölepingu kohaselt saab leiutaja või tema õigusjärglane esitada patendiametile rahvusvahelise patenditaotluse, mis loetakse samaaegselt esitatuks kõigis taotluses märgitud patendikoostöölepingu liikmesriikides. Patendikoostööleping ei näe ette rahvusvaheliste patentide saamise võimalust, leiutise kaitse otsustab iga märgitud riik eraldi. Patendikoostöölepingule (PCT) kirjutati alla 19.06.1970 Washingtonis, lepingut parandati 28.09.1979 ja muudeti 03.02.1984. Eesti suhtes jõustus

		patendikoostööleping 24.08.1994.
patent documents	patendidokumendid	Hõlmab leiutispatente, taimepatente, disainipatente, autoritunnistusi, kasuliku mudeli tunnistusi, samuti eelpool nimetatud dokumentide taotlusi ja täiendavaid dokumente.
patent examination	patendiekspertiis	Leiutise vastavuse kontrollimine patentsuse nõuetele, milleks on uudsus, leiutustase ja tööstuslik kasutatavus. Patendiekspertiisi teeb patendiameti ekspert.
patent examiner	patendiekspert	Patendiameti töötaja, kes teeb patenditaotlusele sisulise ekspertiisi (täisekspertiisi), mille alusel otsustab patendi väljaandmise või taotluse tagasilükkamise.
patent family	patendipere	Põhipatent ja sellega ühiste prioriteediandmetega patenditaotlused ja patendid eri riikides.
patent information	patendiinfo	Patendidokumentides (avaldatud patenditaotlused, väljaantud patendid, registreeritud kasulikud mudelid) sisalduv tehniline ja juriidiline teave.
Patent Law Treaty	Patendiõiguse leping	01.06.2000 sõlmitud leping, mille eesmärgiks on patendi taotlemisega seotud formaalsete nõuete (näit taotluse esitamise kuupäeva määramine, patenditaotluse sisu- ja vorminõuded, esindamine jm) ühtlustamine ning toimingute kiirendamine lepinguosalistes riikides. Eesti ratifitseeris lepingu 14.04.2003 ja leping jõustus 28.04.2005.
patent office	patendiamet	Tööstusomandi õiguskaitset korraldab valitsusasutus. Patendiamet võtab vastu ja menetleb tööstusomandi õiguskaitsetaotlusi ning annab riigi nimel välja kaitsedokumendid.

patent owner	patendiomanik	Isik, kelle kohta patendiregistrisse on patendiomanikuna tehtud viimane kanne. Patendiomanikul on ainuõigus patendiga kaitstud leiutisele. → proprietor of the patent = patentee,
patent pending	patent taotlemisel	Märge tootel, mis tähendab, et taotlus patendi saamiseks on esitatud ning oodata on võimalikku õiguskaitset.
patent pool	patendipuul	Kokkulepe patendi ühise kasutamise kohta. <i>nt</i> A patent pool is formed by two or more companies agreeing to license their patents related to a particular technology.
patent portfolio	patendiportfell	Patendiomanikule v. kasuliku mudeli omanikule kuuluvate patentide v. kasulike mudelite kogum.
patent search	patendiotsing	Otsing patendi/kasulike mudelite andmebaasides ning muudest allikatest. Patendiotsing võimaldab hinnata oma leiutise patendivõimelisust, olla kursis huvipakkuvas tehnikavaldkonnas toimuvaga, leida võimalikke oma patendiga konfliktseid patente, vältida teiste isikute patendiõiguste rikkumist.
patent specification	patendikirjeldus	Dokument, mis avaldatakse patendi väljaandmise järel ja mis sisaldab leiutiskirjeldust, patendinõudlust, joonist vm illustreerivaid materjale, leiutise olemuse lühikokkuvõtet jm. (PatS § 35-4 lg 1)
patentability	patentsus	Leiutise vastavus patendi saamiseks vajalikele õiguslikele nõuetele (leiutis on uus, omab leiutustaset ja on tööstuslikult kasutatav). (Pat § 8 lg 1)

patentee	patendiomanik	<p>Isik, kelle kohta patendiregistrisse on patendiomanikuna tehtud viimane kanne. Patendiomanikul on ainuõigus patendiga kaitstud leiutisele</p> <p>→ proprietor of the patent = patent owner</p>
PCT application	PCT taotlus	<p>Patendikoostöölepingu (PCT) alusel esitatav patenditaotlus, mis võimaldab ühe patendiametile esitatud taotluse alusel saada leiutisele kaitse teistes PCT liikmesriikides. Patenditaotleja näitab rahvusvahelises taotluses riigid, kus ta oma leiutisele kaitset soovib. Patendikoostööleping ei näe ette rahvusvaheliste patentide saamise võimalust, patendi väljaandmise otsustab iga märgitud riigi patendiamet eraldi.</p> <p><i>vrđ</i> international patent application</p>
performer	teose esitaja	<p>Näitleja, laulja, muusik, tantsija, muu isik või kollektiiv, kes näitleb, laulab, deklameerib, mängib muusikariistal või muul viisil esitab kirjandus-, kunsti- või rahvaloominguteoseid või juhendab teisi isikuid teoste esitamisel, aga samuti isik, kes esitab estraadi-, tsirkuse-, nukuteatri- jms numbrid. (AutÕS § 65)</p>
performers' rights	teose esitaja õigused	<p>Teose esitajal tekivad teose esituse (interpretatsiooni) suhtes isiklikud ja varalised õigused. (AutÕS § 65)</p>
phonogram	fonogramm	<p>Teose esitamisest lähtuva heli või muu heli või helijäljendi fikseerimine muul viisil kui kinematograafia- või muus audiovisuaalses teoses.</p>
phonogram producer	fonogrammitootja	<p>Füüsiline või juriidiline isik, kelle algatusel ja vastutusel toimub teose esitamisest lähtuva heli või muu</p>

		heli esmakordne õiguspärane salvestamine. (AutÕS § 69)
piracy	piraatlus	Autoriõigusega kaitstud teose kopeerimine, levitamine ja sellega kauplemine ilma autori või õiguste valdaja loata. Piraatluse peamiseks vormideks on piraatplaatide (muusika, tarkvara, filmid) ja -videote valmistamine ning nendega kauplemine, samuti tarkvara ebaseaduslik kasutamine arvutites.
pirated copy	piraatkooopia	Teose või autoriõigusega kaasnevate õiguste objekti mis tahes vormis ilma teose autori, tema õiguste omaja või autoriõigustega kaasnevate õiguste omaja loata mis tahes riigis reprodutseeritud kooopia ühes vastava pakendi või ilma selleta. Samuti kooopia, mis on reprodutseeritud välisriigis teose autori, tema õiguste omaja või autoriõigusega kaasnevate õiguste omaja loal, kuid mida levitatakse või kavatsetakse levitada Eestis ilma autori, tema õiguste omaja või autoriõigustega kaasnevate õiguste omaja loata. (AutÕS § 80 ¹) <i>vrđ infringing copy</i>
pirated goods	piraatkaup	Kaubad, mis on autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste valdaja või siseriikliku õiguse alusel registreeritud või registreerimata tööstusdisainilahenduse õiguse valdaja nõusolekuta tehtud koopiad või kaubad, mis sisaldavad neid koopeid. <i>vrđ pirated copy</i>
plant propagation and plant variety rights	taimede paljundamise ja sordikaitse	Sordikaitsega kaitstakse aretatud, avastatud või mitme aretusmeetodiga loodud uusi taimesorte. <i>vrđ plant variety</i>

plant variety	taimesort	<p>Botaanilise taksoni madalaima eristatava taseme taimerühm, mis on määratletud genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist määratud tunnustega. Sort erineb sama botaanilise taksoni siseselt teistest taimerühmadest vähemalt ühe tunnuse poolest ning tunnused on paljundamisel järgnevate põlvkondade vältel ühtlikud ja püsivad. (TPSKS § 2 lg 1)</p> <p><i>vrd</i> plant propagation and plant variety right</p>
presumption of authorship	autorsuse presumptsioon	<p>Isiku, kes avaldab teose oma nime all või oma üldtuntud pseudonüümi või autorimärgi all, autorsust presumpeeritakse (eeldatakse), kuni pole tõendatud vastupidist. Tõendamiskohustus lasub autorsuse vaidlustajal. (AutÕS § 29 lg 1)</p> <p><i>vrd</i> authorship</p>
primary brand	põhimark	<p>Ettevõtte kõige olulisem tootemark. = main brand</p>
prior art	tehnika tase	<p>Teadaolevad analoogsed leiutised ning muud tehnilised lahendused. = state of the art</p>
priority	prioriteet	<p>Esimesena tööstusomandi (patendi, kasuliku mudeli, kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse) registreerimistaotluse esitanud isiku eelisõigus kaitse taotlemiseks. Leiutise puhul võib prioriteet, olenevalt riigi seadusest, kuuluda esmasele taotlejale või esmasele leiutajale.</p>
priority claim	prioriteedinõue	<p>Pariisi konventsioonist tulenev õigus pärast tööstusomandi kaitsetaotluse esitamist ühes Pariisi konventsiooni liikmesriigis nõuda esmase taotluse kuupäevaga prioriteeti teistes liikmesriikides, leiutisele järgneva 12 kuu jooksul,</p>

		kaubamärgile ja tööstusdisainilahendusele 6 kuu jooksul.
priority date	prioriteedikuupäev	Esmase patenditaotluse või kasuliku mudeli, kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse registreerimistaotluse esitamise kuupäev.
private label	omamärgitoode	Poekettide omatooted, mille tootjat ei avaldata ning pakendil on märgitud vaid päritolumaa. Nt Säästu, Rimi, Optima Linija. <i>nt</i> Piirkonna juhtiv piimatööstusettevõtte TERE teatas <i>private labeli</i> ehk jaekettide omamärgitoodete valmistamise lõpetamisest Eestis.
product line	tootesari	Rühm tooteid, mis on otstarbe, tarbijate, turustusteede või hinna poolest lähedased. <i>vrđ</i> individual product
prohibition on competition	konkurentsikeeld	Seadusest või lepingust tulenev piirang isiku tegevusala või töökoha vabale valikule.
proprietor of patent	patendiomanik	Isik, kelle kohta patendiregistrisse on patendiomanikuna tehtud viimane kanne. Patendiomanikul on ainuõigus patendiga kaitstud leiutisele. = patent owner, patentee
proprietary knowledge	firmasisesed teadmised	Teatud andmed, mis ei ole avalikud (nt teatud finantsalased andmed, testide tulemused, ärisaladused) ning mida peetakse ettevõtte omandisse kuuluvaks.
proprietor of trademark	kaubamärgiomanik	Isik, kes omab kaubamärgile ainuõigust ning kes on kaubamärgiomanikuna kantud kauba- ja teenindusmärkide registrisse. = owner of a trademark
protected geographical indication	kaitstud geograafiline tähis	Piirkonna, konkreetse koha või erandjuhtudel riigi nimetus, millega

Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks	Madridi kokkuleppe protokoll, Märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokoll	kirjeldatakse kaupa v. teenust, mis on õiguslikult kaitstud. Samuti muu sõna, sõnaühend või sümbol, mis on pikaajaline ja pideva kasutamise tulemusena muutunud olulisel määral seotuks geograafilise alaga, kus kaupa toodetakse või teenust osutatakse. Geograafilise tähise õiguskaitse saamiseks on vaja see registreerida riiklikus geograafiliste tähiste registris. Kaitse on tähtajatu.
pseudonym	autorinimi, pseudonüüm, varjunimi	Ülemaailmse Intellektuaalomandi Organisatsiooni (WIPO) poolt hallatav kokkulepe (sõlmiti 1989), mis võimaldab ühes Madridi protokollis liimesriigis registreeritud kaubamärgi või esitatud kaubamärgitaotluse alusel taotleda selle kaubamärgi kaitset teistes Madridi protokollis liikmesriikides. Rahvusvaheline taotlus esitatakse oma riigi patendiameti kaudu WIPO Rahvusvahelisele Büroole. Taotluses märgitakse riigid, kus kaitset soovitakse. WIPO Rahvusvaheline Büroo registreerib märgi ja edastab märgitud riikidele, kes teevad otsuse märgi registreerimise või registreerimisest keeldumise kohta oma riigis. Eesti ühines Madridi protokolliga 27.07.1998, protokoll jõustus Eesti Vabariigi suhtes 18.11.1998.
public domain	vaba kasutusega, üldkasutatav	Kirjaniku, kunstniku vabalt valitud mitteametlik nimi, nt Jarek Kasari pseudonüüm Chalice.
public performance	õigus teost avalikult	Teos, mille suhtes autoriõiguse kaitse ei kehti. Kasutajal on õigus vabas kasutuses olevat teost tasuta ning autorilt luba küsimata kasutada. Siiski ei võta autoritelt ära nende autorsust.
public performance	õigus teost avalikult	Autori varaline õigus teost avalikult

right	esitada	esitada kas elavas või tehniliselt vahendatud ettekandes. (AutÕS § 13 lg 1 p 7) → right of public performance
publication system	avaldussüsteem, registreerimissüsteem	Tööstusomandi kaitsesüsteem, mille puhul sisulist ekspertiisi taotlusele ei tehta, kontrollitakse vaid taotluse vastavust formaalsetele nõuetele (Eestis kasulik mudel, tööstusdisainilahendus). <i>vrd</i> registration system
register of industrial designs	tööstusdisainilahenduste register	Andmekogu tööstusdisainilahenduste registreerimiseks. Registrit peab Patendiamet.
register of patents	patendiregister	Andmekogu patendiga kaitstud leiutiste registreerimiseks. Registrit peab Patendiamet.
register of utility models	kasulike mudelite register	Andmekogu kasuliku mudelina kaitstud leiutiste registreerimiseks. Registrit peab Patendiamet.
registration system	avaldussüsteem, registreerimissüsteem	Tööstusomandi kaitsesüsteem, mille puhul sisulist ekspertiisi taotlusele ei tehta, kontrollitakse vaid taotluse vastavust formaalsetele nõuetele (Eestis kasulik mudel, tööstusdisainilahendus). <i>vrd</i> publication system
related rights	autoriõigusega kaasnevad õigused	Teose esitajate, fonogrammi-tootjate, raadio- ja televisiooni-organisatsioonide, filmi esmasalvestuse tootjate õigused. = neighbouring rights = rights related to copyright
remuneration	autoritasu	Tasu, mida autoril on õigus saada tema teose kasutamise eest teiste isikute poolt. (AutÕS § 14 lg 1) <i>vrd</i> royalty
renewal fee	pikenduslõiv	Tasu tööstusomandi (patendi, kasuliku mudeli, kaubamärgi, tööstusdisainilahenduse) õigus-

		kaitse kehtivusaja pikendamise eest.
reproduction	taasesitamine, taasesitus	Salvestusest koopia või koopiate tegemine.
reproduction of work	teose reprodutseerimine	Teosest või teose osast ühe või mitme ajutise või alalise koopia otsene või kaudne tegemine mis tahes vormis või mis tahes viisil. (AutÕS § 13 lg 1 p 1)
reproduction right	õigus teose reprodutseerimisele	Autori varaline õigus teha mis tahes vormis või mis tahes viisil teosest või teose osast üks või mitu ajutist või alalist, otsest või kaudset koopiat. (AutÕS § 13 lg 1). See on põhiline autorile majanduslikku kasu tagav õigus. Ebaseaduslik reprodutseerimine on piraatlus. → right of reproduction of the work <i>vrđ</i> reproduction of work
research and development, R&D	teadus- ja arendustegevus	Teadustegevus on isiku loomevabadusel põhinev tegevus, mille eesmärk on teaduslike uuringute abil uute teadmiste saamine inimese, looduse ja ühiskonna ning nende vastastikuse toime kohta. Arendustegevus on uuringute ja kogemuste kaudu saadud teadmiste rakendamine uute materjalide, toodete ja seadmete tootmiseks, protsesside, süsteemide ja teenuste juurutamiseks või nende oluliseks täiustamiseks. (Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 2 p 1, 7)
reverse engineering	pöördprojekteerimine	Süsteemi või eseme analüüs, et selgitada välja selle komponendid ja nendevahelised seosed ja luua süsteemi kujutised muus vormis või kõrgemal abstraktsioonitasemel, nt arvutiprogrammi pöördprojekteerimine. <i>vrđ</i> anti-reverse-engineering clause

right holder	õiguse omanik, õiguse omanik	Füüsiline või juriidiline isik, kellele intellektuaalse omandi õigus kuulub. Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul kasutatakse õiguste omanik; tööstusomandi puhul õiguste omanik (tööstusdisainilahenduse omanik, patendiomanik). → holder of an intellectual property right = holder of a right
right of alteration of the work	õigus teose töötlemisele	Autori varaline õigus teha teosest kohandusi (adaptsioone), töötlust (arranžeringuid) ja teisi töötlust. (AutÕS § 13 lg 1 p 5) <i>vrđ</i> adaptation right
right of author's name	õigus autori nimele	Autori isiklik õigus otsustada, millisel viisil peab olema tähistatud autori nimi teose kasutamisel – kas autori kodanikunimega, autorimärgiga, varjunimega (pseudonüümiga) või ilma nimeta (anonüümselt). (AutÕS § 12 lg 1 p 2) <i>vrđ</i> pseudonym
right of authorship	õigus autorsusele	Autori isiklik õigus esineda üldsuse ees teose loojana ja nõuda teose loomise fakti tunnustamist teose autorsuse seostamise teel tema isiku ja nimega teose mis tahes kasutamisel. (AutÕS § 12 lg 1 p 1) <i>vrđ</i> authorship
right of collections of works	õigus teoste kogumikele	Autori varaline õigus koostada ja välja anda oma teoste kogumikke ja süstematiseerida oma teoseid. (AutÕS § 13 lg 1 p 6)
right of communication of the work	õigus teose edastamisele	Autori varaline õigus edastada teos raadio, televisiooni ja satelliidi kaudu ning taasedastada kaabelvõrgu kaudu, samuti suunata teos üldsusele muude tehnikavahendite vahendusel.

		(AutÕS § 13 lg 1 p 9)
right of exhibition of the work	õigus teose eksponeerimisele	Autori varaline õigus teost üldsusele näidata. Teose eksponeerimine tähendab teose või tema koopia näitamist kas vahetult või filmi, slaidi, televisiooni või mis tahes muu tehnilise vahendi või protsessi abil. (AutÕS § 13 lg 1 p 8)
right of integrity of the work	õigus teose puutumatusel	Autori isiklik õigus teha ise või lubada teha teistel isikutel teoses endas, tema pealkirjas (nimetuses) või autorinime tähistuses mis tahes muudatusi ning õigus vaidlustada ilma autori nõusolekuta tehtud muudatusi. (AutÕS § 12 lg 1 p 3)
right of making the work available to the public	õigus teose üldsusele kättesaadavaks tegemisele	Autori varaline õigus teha teos üldsusele kättesaadavaks sellisel viisil, et isikud saavad teoseid kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal. (AutÕS § 13 lg 1 p 9 ¹)
right of public performance	õigus avalikule esitamisele	Autori varaline õigus teost avalikult esitada kas elavas või tehniliselt vahendatud ettekandes. (AutÕS § 13 lg 1 p 7) = public performance right
right of reproduction of the work	õigus teose reprodutseerimisele	Autori varaline õigus teha mis tahes vormis või mis tahes viisil teosest või teose osast üks või mitu ajutist või alalist, otsest või kaudset koopiat. (AutÕS § 13 lg 1) See on põhiline autorile majanduslikku kasu tagav õigus. Ebaseaduslik reprodutseerimine on piraatlus. = reproduction right
right of translation of the work	õigus teose tõlkimisele	Autori varaline õigus tõlkida oma teos. (AutÕS § 13 lg 1 p 4) = translation right
right to use / freedom-to-operate search	kasutamise ja tegutsemisvabaduse	Tööstusomandi alane otsing, mille käigus kontrollitakse vaidluste ja

	otsing	rikkumiste teateid ning kontrollitakse, et kavandatav äritegevus ei rikuks teiste õigusi.
rights of producers of the first fixations of films	filmi esmasalvestuse tootja õigused	Ainuõigus lubada ja keelata filmi originaali või selle koopia otsene või kaudne, ajutine või alaline reprodutseerimine; filmioriginaali või selle koopia levitamine üldsusele; filmi või selle originaali koopia rentimine või laenutamine. <i>vrđ</i> film
rights related to copyright	autoriõigusega kaasnevad õigused	Teose esitajate, fonogrammi-tootjate, radio- ja televisiooni-organisatsioonide, filmi esmasalvestuse tootjate õigused. = related rights = neighbouring rights
royalty	kasutustasu	Autoriõiguse, patendiõiguse vm õigusaktiga kaitstud omandi kasutamise eest makstav tasu. Kasutustasu on katustermin kõigi erinevate juhtude jaoks; autoritasu kasutatakse kontekstis, kus on selge, et tegemist on tasuga autoriõiguse kasutuse eest; litsentsitasu on tasu litsentsi kasutamise eest. <i>vrđ</i> licence fee, remuneration
search report	otsinguaruanne	Patendieksperti poolt koostatud tehnika taset iseloomustavate dokumentide loeteleu, mis on aluseks patenditaotluse uudsuse kindlaks määramisel.
series of marks	kaubamärkide seeria	Kaubamärgid, mis sisaldavad varasema kaubamärgiga täies ulatuses sama eristavat osa koos neid üksteisest eristava lisatud graafilise või sõnalise osaga, või kaubamärgid, mida iseloomustab algupärase kaubamärgi osaks oleva sama ees- või järelliite kordumine.

service mark	teenindusmärk	Kaubamärk, mis eristab ühe ettevõtja teenuseid teise ettevõtja samaliigilistest teenustest. <i>vrd trademark</i>
sound mark	helimärk	Kaubamärk, mis on akustiline, st häääl, helin, meloodia või hääled. Nt Nokia tunnusmeloodia. Eestis registreerida ei saa, kuid helimärk on registreeritav Euroopa Ühenduse kaubamärgina. <i>vrd trademark</i>
state of the art	tehnika tase	Varem teada olevad analoogsed leiutised ning muud tehnilised lahendused. = prior art
Strasbourg Agreement Concerning the International Patent Classification	Rahvusvahelise patendiklassifikatsioon i Strasbourg'i kokkulepe, Strasbourg'i kokkulepe	Kokkulepe, millega ühinenud riigid moodustavad Rahvusvahelise Patendiklassifikatsiooni Spetsiaalse Liidu (IPC Liit) ning võtavad vastu leiutispattentide, autoritunnistuste, kasulike mudelite ja kasulikkuse tunnistuste ühtse klassifikatsiooni, milleks on rahvusvaheline patendiklassifikatsioon (IPC). Strasbourg'i kokkulepe sõlmiti 24.03.1971 ja seda parandati 28.09.1979. Eesti ühines Strasbourg'i kokkuleppega 27.02.1997.
sublicence	all-litsents, sublitsents	Litsentsilepingust tuleneva kasutusõiguse üleandmine kolmandale isikule.
term of protection	kaitse kehtivuse tähtaeg	Aeg, mil kehtib autoriõiguse ja sellega kaasneva õiguse omaja ainuõigus autoriõigusele või kaasnevale õigusele. EL-is on kaitse kehtivuse tähtajad autoriõiguse puhul 70 aastat pärast autori surma, autoriõigusega kaasnevate õiguste puhul 50 aastat alates sündmusest, millest arvestatakse tähtaja algust.
term of validity	kehtivus, kehtivusaeg	Aeg, mil kehtib õiguse omaniku

		ainuõigus patendile, kasulikule mudelile, kaubamärgile või tööstusdisaini-lahendusele. = validity
three-dimensional mark	ruumiline märk, kolmemõõtmeline märk	Kaubamärk, mis kaitseb ruumilise kujuga eset, näit pakendit või toote kuju, nt Coca-Cola ja Saku Originaal pudelid <i>vrd</i> trademark
trade name	ärinimi, firma	Äriregistrisse kantud nimi, mille all ettevõtja tegutseb. (Äriseadustik § 7)
trade secret	ärisaladus	Teave ettevõtte ärisuhetest, allüksuste ja toodete valmistamise kuludest, omahinnast ning rentaabluusest ja finantsstrateegiast ja taktikast ning mille avaldamine võib kahjustada ettevõtte huve.
trademark, trade mark, trade-mark	kaubamärk	Tähis, millega on võimalik eristada ühe isiku kaupa või teenust teise isiku samaliigilisest kaubast või teenusest. Kaubamärgiks võib olla sõna(d), kujutis(ed), sõna ja kujutise kombinatsioon, etikett, ruumiline kujund, tähtede kombinatsioon, numbril ja tähe (tähtede) kombinatsioon, ärinimi jms. (KaMS § 3)
trademark attorney	kaubamärgivolnik	Kaubamärkide alal õigusteenust osutav isik. Vastavalt KaMS § 13 lg-le 1 saab kaubamärgialaste toimingute tegemiseks volitada patendivolnikku. <i>nt</i> Trademark attorneys are specialist legal professionals qualified to advise clients about protecting and enforcing their trademark rights.
trademark classification	kaubamärkide klassifikatsioon	Kaubamärkide liigitussüsteem otsingu hõlbustamiseks.
trademark protection	kaubamärgi õiguskaitse	Tekib kas registreerimise kaudu riiklikus asutuses (Eestis

		Patendiametis) või juhul, kui kaubamärk on üldtuntud. Üldtuntud, aga registreerimata kaubamärk annab selle omanikule samasugused õigused nagu registreeritud kaubamärk. Õiguskaitse kehtib 10 aastat, seda saab 10 aasta kaupa pikendada.
translation right	õigus teost tõlkida	<p>Autori varaline õigus tõlkida oma teos. (AutÕS § 13 lg 1 p 4)</p> <p>→ right of translation of the work</p>
unfair competition	kõlvatu konkurents	Vaba ettevõtlust ja konkurentsi kahjustavad heade kommete ja tavadega vastuolus olevad teod, sh eksitava teabe avaldamine, avaldamiseks esitamine, tellimine, konkurendi või tema kauba halvustamine, konfidentsiaalse teabe kuritarvitamine, konkurendi töötaja või esindaja ärakasutamine, kaupade müügi kõlvatu piiramine või soodustamine.
unregistered Community design	Ühenduse registreerimata tööstusdisainilahendus	EL kaitstav tööstusdisainilahendus, millele kaitse saamiseks peab registreerimata disainilahendus olema uus ja eristatav. Kaitse kehtib kolm aastat alates disainilahenduse Euroopa Liidus avalikustamise kuupäevast. Avalikustamiseks loetakse disainilahenduse müügile jõudmist, eelnevat turustamist või reklaamimist. Erinevalt registreeritud disainilahendusest on registreerimata disainilahendus kaitstud ainult tahtliku kopeerimise eest.
utility model	kasulik mudel	Kasuliku mudelina kaitstav leiutis peab olema uus, tööstuslikult kasutatav, omama leiutustaset, kuid leiutustase ei pea olema nii kõrge kui patendiga kaitstaval leiutisel. Kasuliku mudelina saab kaitsta seadet, meetodit, ainet, kuid erinevalt patendist ei saa kaitsta bioloogilist ainet. Samuti, erinevalt

		patendist, ei saa kaitsta ühtse leiundusliku mõttega leiutiste kombinatsiooni, vaid ainult ühte leiutist. Kasuliku mudeli registreering kehtib kuni 10 aastat.
utility model certificate	kasuliku mudeli tunnistus	Kasuliku mudeli registreerimist kinnitav dokument, mis tõendab kasuliku mudeli omaniku ainuõigust oma leiutisele.
validity	kehtivus, kehtivusaeg	Aeg, mil kehtib õiguse omaniku ainuõigus patendile, kasulikule mudelile, kaubamärgile, tööstusdisainilahendusele. → term of validity
well-known trademark	üldtuntud kaubamärk	Kaubamärk, mida on pikaajaliselt kasutatud või tutvustatud ja mida tunneb enamus vastava kauba või teenuse sihtgrupist. Üldtuntud kaubamärgi õiguskaitse kehtib ainult ajal, mil ta on tunnistatud üldtuntuks.
word mark	sõnamärk	Kaubamärk, mis koosneb sõnast või sõnadest või mitmest tähe-kombinatsioonist ja millel puudub kujundus. Nt IBM, BMW. <i>word trademark</i>
work	teos	Mis tahes originaalne tulemus kirjanduse, kunsti või teaduse valdkonnas, mis on väljendatud mingisuguses objektiivses vormis ja on selle vormi kaudu tajutav ning reprodutseeritav kas vahetult või mingi tehnilise vahendi abil. Teos on originaalne, kui see on autori enda intellektuaalse loominguga tulemus. (AutÕS § 4 lg 2)
World Intellectual Property Organisation, WIPO	Ülemaailmne Intellektuaalse Omandi Organisatsioon, WIPO	ÜRO allasutus, mille ülesandeks on intellektuaalse omandi kaitse edendamine kogu maailmas ja intellektuaalse omandi kaitset käsitlevate rahvusvaheliste lepingute haldamine. WIPO

**World Trade
Organization, WTO**

Maailma
Kaubandusorganisatsioon,
WTO

asutamise konventsioonile kirjutati alla 14.07.1967 Stockholmis. Eesti võeti liikmeks 05.02.1994.

Rahvusvaheline organisatsioon, mille tegevus on suunatud riikidevahelise kaubanduse reguleerimisele. WTO asutamisleping loodi Üldise Tolli ja Kaubanduskokkuleppes ühinenud riikide baasil. jõustus 01.01.1995. Eesti sai WTO 135. liikmesriigiks 13.11.1999.

5. Eesti-inglise register

ainulitsents	exclusive licence <i>UK</i>), license <i>US</i>
ainulitsentsi omanik	exclusive licensee
ainuõigus	exclusive right
ainuõigus tööstusdisainilahenduse üle	exclusivity over the industrial design
all-litsents	sublicence
allhange	outsourcing
andmebaas	database
andmebaasi tegija õigus	database right
andmebaaside õiguskaitse	legal protection of databases
arendusloovutuskohustus	grant back obligation
arvutikuritegevus	cybercrime
audit	audit
auditi kava	audit plan
autor	author
autori isiklikud õigused	author's moral rights, moral rights
autori varalised õigused	author's economic rights
autori varaliste õiguste loovutamine	copyright waiver
Autorihüvitusfond	Authors' Remuneration Fund
autorileping	author's contract
autorinimi	pseudonym
autoritasu	remuneration
autoriõigus	author's right, copyright
autoriõiguse amet	copyright office
autoriõiguse kaitse	copyright protection
autoriõiguse omaja	copyright holder, holder of copyright
autoriõigusega kaasnevad õigused	rights related to copyright, related rights
autoriõigusega kaasnevate õiguste objekt	object of related rights
autoriõigusega kaasnevate õiguste omaja	holder of related rights
autoriõigusega kaitstud teos	copyrighted work
autorsus	authorship
autorsuse presumptsioon	presumption of authorship
avaldussüsteem	publication system
Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon, Berni konventsioon	Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, Berne Convention

Creative Commons	Creative Commons
digitaalõiguste haldus	digital rights management, DRM
disainilahendus	design
domeeninimi	domain name
ebaseaduslik koopia	infringing copy
Eesti Autorite Ühing, EAÜ	Estonian Authors' Society
Eesti Esitajate Liit, EEL	Estonian Performers Association, EEL
Eesti Fonogrammitootjate Ühing, EFÜ	Estonian Association of the Phonogram Producers
Esitajate, fonogrammitootjate ja ringhäälingu-organisatsioonide kaitse rahvusvaheline konventsioon, Rooma konventsioon	International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organizations, Rome Convention
ettevõtte sisene	in-house
ettevõtte turundusstrateegia	corporate marketing strategy
Euraasia Patendiorganisatsioon, EAPO	Eurasian Patent Organization, EAPO
Euroopa Liidu patent, EL patent	European Union patent, EU patent
Euroopa Patendiamet	European Patent Office, EPO
Euroopa patenditaotlus	European patent application
Euroopa patentide väljaandmise konventsioon, Euroopa Patendikonventsioon, EPC	Convention on the Grant of European Patents, European Patent Convention, EPC
Euroopa Ühenduse disainilahendus	Community design
Euroopa Ühenduse kaubamärk	Community trademark
film	film
filmi esmasalvestuse tootja õigused	rights of producers of the first fixations of films
firmasisesed teadmised	proprietary knowledge
firmaväärtus	goodwill
fonogramm	phonogram
fonogrammitootja	phonogram producer
füüsiline isik	natural person
garantiimärk	certification mark
geneeriline toode	generic product
geograafiline tähis	geographical indication
helimärk	sound mark
immateriaalne vara	intangible assets, intangible property
individuaalne tootemark	individual brand

innovatsioon	innovation
intellektuaalne kapital	intellectual capital
intellektuaalne omand, intellektuaalomand, IO	intellectual property, IP
intellektuaalne, kaubandus- ja tööstusomand	intellectual, commercial and industrial property
intellektuaalse omandi piraatlus	intellectual piracy
intellektuaalse omandi õigus	intellectual property law, intellectual property right, IPR
intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping, TRIPS	Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPS
Intellektuaalomandiga seotud õigusrikkumiste Euroopa vaatluskeskus	European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights
Intellektuaalse omandi õigus	Intellectual property law; intellectual property right, IPR
intellektuaalse omandi õiguse omaja	holder of an intellectual property right
intellektuaalse omandi õiguste rikkumine	infringement of intellectual property rights
Interneti nimede ja numbrite määramise korporatsioon	Internet Corporation for Assigned Names and Numbers, ICANN
IO audiitor	IP auditor
IO audit	IP audit
IO juhtimine	IP management
IO jurist	IP lawyer
IO portfell	IP portfolio
joonis	drawing
juriidiline isik	legal person, legal entity, corporate body
jõustamine	enforcement
kaasautorsus	co-authorship
kaitse kehtivuse tähtaeg	term of protection
kaitstud geograafiline tähis	protected geographical indication
kasulik mudel	utility model
kasulike mudelite register	register of utility models
kasuliku mudeli tunnistus	utility model certificate
kasutamise ja tegutsemisvabaduse otsing	right to use / freedom-to-operate search
kasutustasu	royalty
katusbmark	family brand name
kaubamärgi õiguskaitse	trademark protection
kaubamärgiomanik	proprietor of trademark, owner of trademark

kaubamärgitunnistus	certificate of registration of trademark
kaubamärgivolinik	trademark attorney
kaubamärk	trademark, trade mark, trade-mark
kaubamärkide klassifikatsioon	trademark classification
Kaubamärkide kujutiselementide Viini klassifikatsioon, Viini klassifikatsioon	International Classification of the Figurative Elements of Marks under the Vienna Agreement, Vienna Classification
kaubamärkide seeria	series of marks
kaubanduslik eelis	commercial advantage
kehtivus	validity
kehtivusaeg	term of validity
kollektiivkaubamärk	collective mark
kollektiivse esindamise organisatsioon	collective management organization, collecting society
kolmemõõtmeline märk	three-dimensional mark
kombineeritud märk	combined mark
konfidentsiaalsuskokkulepe	confidentiality agreement, non-disclosure agreement
konkurentsieelis	competitive advantage, competitive edge
konkurentsikeeld	prohibition on competition
konkurentsiluure	industrial espionage
konkurentsipiirangu kokkulepe	agreement on restraint of trade clause, non-compete clause
konkurentsivõime	competitive strength, competitiveness
konventsiooniprioriteet	convention priority
kujutismärk	figurative mark
kõlvatu konkurents	unfair competition
küberkuritegevus	cybercrime
küberskvottimine	cybersquatting
leiutaja	inventor
leiutis	invention
leiutise autor	author of invention
leiutiskirjeldus	description of the invention
leiutustase	inventive step
levitamine	distribution
lihtlitsents	nonexclusive licence, non-exclusive licence, non exclusive licence
litsents	licence

litsentseerima	license
litsentsiaar	licensor
litsentsiaat	licensee
litsentsiandja	licensor
litsentsima	license
litsentsisaaja	licensee
litsentsitasu	licence fee
logo	logo
lõhnamärk	olfactory mark
Maailma Kaubandusorganisatsioon, WTO	World Trade Organization, WTO
Madridi kokkuleppe protokoll, Märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkuleppe protokoll	Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks
majandusluure	economic intelligence
majandustegevus	business operation
mark	brand
margitoode	branded product
mikrolülituse topoloogia	layout-design for integrated circuits
Mikroorganismide patendiekspertiisiks deponeerimise rahvusvahelise tunnustamise Budapesti leping, Budapesti leping	Budapest Treaty on the International Recognition of the Deposit of Microorganisms for the Purposes of Patent Procedure, Budapest Treaty
modifitseerima	design around v
multimeediatoode	multimedia product
mäluasutus	memory institution
Märkide rahvusvahelise registreerimise Madridi kokkulepe, Madridi süsteem	Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks, Madrid Agreement, Madrid System
Märkide registreerimisel kasutatava kaupade ja teenuste rahvusvahelise klassifikatsiooni Nizza kokkulepe, Nizza kokkulepe	Nice Agreement Concerning the International Classification of Goods and Services for the Purposes of the Registration of Marks, Nice Agreement
naaberõigused	neighbouring rights
nõudlus	claims
nõudluspunkt	claim
omamärgitoode	private label
orbteos	orphan work
otsinguaruanne	search report
patendiamet	patent office

patendidokumendid	patent documents
patendiekspert	patent examiner
patendiekspertiis	patent examination
patendiinfo	patent information
patendikirjeldus	patent specification
patendiklass	patent class
patendikoostööleping	Patent Cooperation Treaty, PCT
patendinõudlus	patent claims
patendiomanik	proprietor of patent, patentee, patent owner
patendiotsing	patent search
patendipere	patent family
patendiportfell	patent portfolio
patendipuul	patent pool
patendiregister	register of patents
patenditaotleja	patent applicant
patenditaotlus	patent application
patendivolinik	patent agent, patent attorney
Patendiõiguse leping	Patent Law Treaty
patent	patent
patent taotlemisel	patent pending
patentsus	patentability
PCT taotlus	PCT application
piiriülene välisshange	offshore outsourcing
pikenduslõiv	renewal fee
piraatikaup	pirated goods
piraatkoopia	pirated copy
piraatlus	piracy
prioriteedikuupäev	priority date
prioriteedinõue	priority claim
prioriteet	priority
prioriteeti nõudma	claim priority (verb)
pseudonüüm	pseudonym
põhimark	main brand, primary brand
põllumajanduslooma tõug	farm animal breed
päritolunimetus	designation of origin, appellation of origin
pöördprojekteerimine	reverse engineering

pöördprojekteerimise vastane klausel	anti-reverse-engineering clause
rahvusvaheline otsinguamet	International Searching Authority
rahvusvaheline otsinguaruanne	International Search Report
Rahvusvaheline patendiklassifikatsioon, IPC	International Patent Classification IPC
rahvusvaheline patenditaotlus	international patent application
Rahvusvahelise patendiklassifikatsiooni Strasbourg'i kokkulepe, Strasbourg'i kokkulepe	Strasbourg Agreement Concerning the International Patent Classification
registreerimissüsteem	registration system
ringhäälinguorganisatsioon	broadcasting company
ringhäälingusaadete edastamine	broadcasting
ristlitsenseerimine	cross-licensing
ristlitsents	cross-licence
ruumiline märk	three-dimensional mark
Siseturu Ühtlustamise Amet (Kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused)	Office for Harmonization in the Internal Market (trademarks and Designs), OHIM
sublitsents	sublicence
sundlitsents	compulsory licence
sõltuv nõudluspunkt	dependent claim
sõnamärk	word mark
taasesitamine	reproduction
taasesitus	reproduction
tagasiloojutamise ainukohustus	exclusive grant-back obligations
taimede paljundamise ja sordikaitse	plant propagation and plant variety rights
taimesort	plant variety
taotleja	applicant
taotlus	application
teadmistepõhine majandus	knowledge-based economy
teadus- ja arendustegevus	research and development, R&D
teadustehniline luure	industrial espionage
teenindusmärk	service mark
tehnika tase	prior art, state of the art
tehnoloogia edasiarendus	improvement to technology
televisiooni- ja raadioteenuse osutaja	broadcasting service provider
teos	work
teose esitaja	performer
teose esitaja õigused	performers' rights

teose reprodutseerimine	reproduction of work
teose vaba kasutamine	free use of work
teose õiglane kasutamine	fair use of work
tootemark	brand
tootemargi kuvand	brand image
tootemargi laiend	brand extension
tootemargi nimi	brand name
tootemargi platvorm	brand platform
tootemargi strateegia	brand strategy
tootemargi tarbijaväärtus	brand equity, brand-equity
tootemargi tuntus	brand recognition
tootemargi kujundus	branding
tootesari	product line
tootesarja laiend	line extension
turujõud	market power
turundus	marketing
turunduskommunikatsioon	marketing communication
tööstusdisainilahendus	industrial design
tööstusdisainilahenduse tunnistus	certificate of registration of industrial design
tööstusdisainilahenduste klassifikatsioon	classification for industrial designs
Tööstusdisainilahenduste rahvusvahelise registreerimise Haagi kokkulepe, Haagi kokkulepe	Hague Agreement Concerning the International Registration of Industrial Designs, Hague Convention
tööstusdisainilahenduste register	register of industrial designs
tööstusdisainilahenduste õiguskaitse	legal protection of designs
tööstuslik kasutatavus	industrial application
tööstusomand	industrial property
Tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioon, Pariisi konventsioon	Paris Convention for the Protection of Industrial Property, Paris Convention
tööstusomandi õigus	industrial property right
tööstusomandi õiguskaitse	industrial property protection
tööstusspionaaž	industrial espionage
töötaja loodud leiutis	employee invention
uudsus	novelty
uut toodet turule tooma	launch new product v
vaba kasutusega	public domain

varalised õigused	economic rights
varjunimi	pseudonym
vastastikuse mõistmise memorandum	Memorandum of Understanding, MOU
võltsima	counterfeit v
võltsimisvastane kaubandusleping	Anti-Counterfeiting Trade Agreement, ACTA
võltsing	counterfeit n
võltskaup	counterfeit goods
värvimärk	colour mark
õigus autori nimele	right of author's name
õigus autorsusele	right of authorship
õigus avalikule esitamisele	right of public performance
õigus teha teosest kohandusi	adaptation right
õigus teose edastamisele	right of communication of the work
õigus teose eksponeerimisele	right of exhibition of the work
õigus teose levitamisele	distribution right
õigus teose puutumatusse	right of integrity of the work
õigus teose reprodutseerimisele	reproduction right
õigus teose reprodutseerimisele	right of reproduction of the work
õigus teose tõlkimisele	right of translation of the work
õigus teose töötlemisele	right of alteration of the work
õigus teose üldsusele kättesaadavaks tegemisele	right of making the work available to the public
õigus teost avalikult esitada	public performance right
õigus teost tõlkida	translation right
õigus teoste kogumikele	right of collections of works
õiguse lõppemine, õiguse ammendumine	exhaustion of the right
õiguskaitse	legal protection
õiguste omaja	holder of an intellectual property right, holder of a right, right holder
õiguste omanik	holder of an intellectual property right, holder of a right, right holder
ärinimi, firma	trade name
äriplaan	business plan
ärisaladus	trade secret
ärisaladuse seadusevastane omastamine	misappropriation of trade secret

Ühenduse registreerimata tööstusdisainilahendus	unregistered Community design
ühine tootemark	co-brand
ühine tootemargi kujundus	co-branding
ühinemine ja ülevõtmine	merger and acquisition, M&A
ühisautorsus	joint authorship
üksiktoode	individual product
üksteist täiendavad patendid	complementary patents
üldkasutatav	public domain
üldsusele edastamine	communication to the public
üldtuntud kaubamärk	well-known trademark
Ülemaailmne Intellektuaalse Omandi Organisatsioon, WIPO	World Intellectual Property Organisation, WIPO

Kokkuvõte

Käesolevas magistritöös antakse ülevaade intellektuaalse omandi – autoriõiguse, autoriõigusega kaasnevate õiguste ja tööstusomandi – terminoloogiast. Magistritöö koosneb teoreetilisest ja praktilisest osast. Teoreetilises osas tutvustatakse intellektuaalomandi kujunemist ja tuuakse välja selle põhitunnused: immateriaalne objekt ning õiguste absoluutne, tähtajaline ja territoriaalne iseloom. Intellektuaalomandi terminoloogiat iseloomustavad interdistsiplinaarsus ja killustatus. The basis of this work was a translation of the E-learning content of WIPO called "IP Panorama". Sõnastiku koostamisel on kasutatud *ad hoc* ehk tekstist lähtuvat meetodit. Sõnastiku koostamisel oli põhiprobleemiks vastete (kui neid on mitu või kui need sootuks puuduvad) ning selgituste leidmine.

Töö praktilise osa moodustab inglise-eesti intellektuaalse omandi seletav sõnastik. Sõnastikus on 307 ingliskeelset märksõna eestikeelsete vastete ning selgitustega. Võimalusel sisaldavad kirjed viidet eelistterminile või sünonüümile. Kui seletuseks on legaaldefiniitsioon, siis on ära toodud definiitsiooni allikas. Kuna tegemist on tekstist lähtuva terminibaasiga, siis ei ole see lõplik ega täielik. Sõnastiku võib võtta aluseks mahukama terminibaasi loomiseks.

Arvestades intellektuaalse omandi aktuaalsust ja tähtsust, võiks käesolev inglise-eesti intellektuaalse omandi seletav sõnastik olla abiks nii tõlkijatele kui ka tõlkidele, kooli- ja üliõpilastele ning kõigile huvilistele, kes temaga kokku puutuvad ning soovivad intellektuaalse omandi inglise- ja eestikeelse terminoloogiaga tutvuda.

Kasutatud kirjandus ja allikad

- Eesti Keele Instituut. 2009. Eesti keele seletav sõnaraamat. Kättesaadav: www.eki.ee/dict/ekss/ (21.01.2013)
- Eesti märksõnastik. Kättesaadav: <http://ems.elnet.ee/> (21.01.2013)
- Eesti Õigustõlke Keskuse terminibaas ESTERM. Kättesaadav: <http://mt.legaltext.ee/esterm/> (21.01.2013)
- Erelt, Tiiu. 1982. *Eesti oskuskeel*. Tallinn: Valgus
- Erelt, Tiiu. 2007. *Terminiõpetus*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
- Erelt, Tiiu, Arvi Tavast. 2003. *Eesti oskuskeelekorralduse seisund*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus
- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse koduleht. Kättesaadav: <http://www.eas.ee/et> (17.01.2013)
- EU's Multilingual termbase InterActive Terminology for Europe (IATE). Available at: <http://iate.europa.eu/iatediff/switchLang.do?success=mainPage&lang=en> (21.01.2013)
- Hennoste, Tiit (toim.). 2000. *Eesti keele allkeeled*. Tartu: Tartu Ülikool.
- Kaitsepolitsei ameti koduleht. Kättesaadav: <http://www.kapo.ee/> (21.01.2013)
- Kalmet, Tanel, Almar Sehver, Margus Sarap, Aleksei Kelli, Raul Kartus, Mikk Putk, Kai Härmand, Silja Elunurm, Reet Adamsoo. 2012 Tööstusomandi õigusega kaasnevate probleemide koondkaardistus. Kättesaadav: www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=57468/%F6%F6stusomandi+koondkaardistus.pdf (17.01.2013)
- Kalmet Tanel. 2012. Tööstusomandi õiguse kodifitseerimise väljavaated; *Juridica* 7, 486-490.
- Kelli, Aleksei. *Autoriõiguse roll innovatiivses majanduskeskkonnas*. Patendiameti seminar 2008. Kättesaadav: www.epa.ee/ul/doc/seminarid/2008_04_24_Aleksei_Kelli.pdf (17.01.2013)
- Kelli Aleksei. 2012. Intellektuaalse omandi kodifitseerimine: vajadused, võimalused ja töökorraldus; *Juridica* 7, 481-485.
- Kukrus, Ants. 1999. *Eurointegratsioon ja intellektuaalomandi õiguskaitse*. Tallinn: Tallinna Tehnikaülikool.

- Kukrus, Ants. 2004. Küberkuritegevuse tõkestamine infoühiskonnas. *Riigikogu toimetised* 9. Kättesaadav: <http://www.riigikogu.ee/rito/index.php?id=11318&op=archive2> (20.01.2013)
- Kull, Rein. 2000. *Kirjakeel, oskuskeel ja üldkeel*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus
- Kultuuriministeeriumi koduleht. Kättesaadav: <http://www.kul.ee/> (21.01.2013)
- Maurer, Küllike. 2000. *Õigusleksikon*. Tallinn: Interlex
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi intellektuaalomandi kaitse terminibaas. Kättesaadav: terminis.mkm.ee/ (21.01.2013)
- Mereste, Uno. 2000. *Oskuskeel ja seaduste keeleline rüü. Artikleid ja lühiaurimusi*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus
- Mereste, Uno. 2003. *Majandusleksikon, II köide*. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus
- Mikk, Tiina. 2012. Intellektuaalse omandi õiguse kodifitseerimine: üldosa võimalikkusest. Võimaliku kodifitseerimisprotsessi esimene etapp. Kättesaadav: www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=53024/Intellektuaalse+omandi+%F5iguse+kodifitseerimine_+%FCldosa+v%F5imalikkusest.pdf
- Mõttus, Aaro. 1997. Seaduse sõnastamine ja terminoloogia. *Õiguskeel* 4, 34-36, 5, 44-45.
- Narits, Raul. 2002. Juriidiline semantika ehk õiguskeel Eesti õiguskorra kontekstis. *Riigikogu Toimetised* 5. Kättesaadav: www.riigikogu.ee/rito/index.php?id=11743&op=archive2 (20.01.2013)
- Nemvalts, Kärt; Toomas Seppel, Aleksei Kelli, Elise Vasamäe, Silja Elunurm, Reet Adamsoo. 2012. Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste probleemide koondkaardistus. Kättesaadav: www.just.ee/orb.aw/class=file/action=preview/id=57467/Autori%F5iguse+%koondkaardistus.pdf
- Patendiameti koduleht. Kättesaadav: <http://www.epa.ee/> (20.01.2013)
- Patendiinfo Keskuse koduleht, Kättesaadav: www.patentinfo.ee/ (17.01.2013)
- Pisuke, Heiki. 1993. Mis on intellektuaalne omand? *Juridica* 1, 10-11. Kättesaadav: http://www.juridica.ee/juridica_et.php?document=et/articles/1993/1/28931.SUM.php (17.01.2013)
- Pisuke, Heiki. 2012. Austatud lugeja! Kokkuvõte. *Juridica* 7, 477. Kättesaadav: https://www.juridica.ee/juridica_et.php?document=et/articles/2012/7/217782.SUM.php
- Raid, Vahur. 2007. *Inglise-eesti majandusterminite seletussõnaraamat*. Tallinn: Ilo

Sein, Karin. 2004. *Eraõigus: ülevaatekursus*. 2. muud. tr. Tallinn: Sisekaitseakadeemia

Termbase BusinessDictionary. Available: <http://www.businessdictionary.com/>
(19.01.2013)

WIPO home page. Available at: <http://www.wipo.int/portal/index.html.en> (21.01.2013)

Wright, Sue Ellen, Budin, Gerhard. 1997. *Handbook of Terminology Management*.
Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Võõrsõnade leksikon. 2000. Valgus: Tallinn

Kasutatud õigusaktid

Autoriõiguse seadus. Copyright Act, kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/810714>
www.legaltext.ee/et/andmebaas/ava.asp?m=016 (17.01.2013)

The Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works. Available at:
www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/trtdocs_wo001.html#P140_25350 (20.01.2013)

Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsioon (mitteametlik tõlge). Kättesaadav:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/13101723> (20.01.2013)

Council conclusions on cultural and creative competences and their role in building the intellectual capital of Europe. (2011/C 372/05). Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0019:0023:EN:PDF>
(20.01.2013)

Council Regulation (EC) No 1383/2003 of 22 July 2003 concerning customs action against goods suspected of infringing certain intellectual property rights and the measures to be taken against goods found to have infringed such rights. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32003R1383:en:HTML>
(20.01.2013)

Directive 96/9/EC of the European Parliament and of the Council of 11 March 1996 on the legal protection of databases. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0009:EN:HTML>
(21.01.2013)

Directive 2006/116/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on the term of protection of copyright and certain related rights. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:372:0012:0018:EN:PDF> (21.01.2013)

Eesti Vabariigi põhiseadus. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/633949>
(17.01.2013)

European Commission Green Paper of 16 July 2008 on Copyright in the Knowledge Economy (COM (2008) 466 final. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52008DC0466:EN:NOT> (20.01.2013)

Geograafilise tähise kaitse seadus. Geographical Indication Protection Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128122011002> (20.01.2013)

Kaubamärgiseadus. Trade Marks Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128122011004> (20.01.2013)

Karistusseadustik. Penal Code. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/120122012012> (20.01.2013)

Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks. Available: http://www.wipo.int/madrid/en/legal_texts/trtdocs_wo015.html (20.01.2013)

Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/104072012027> (20.01.2013)

Mikrolülituse topoloogia kaitse seadus. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128122011012> (20.01.2013)

Patendiseadus. Patents Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128122011013> (20.01.2013)

Patendivolniku seadus. Patent Agents Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128122011014> (20.01.2013)

Protocol Relating to the Madrid Agreement Concerning the International Registration of Marks. Available: http://www.wipo.int/madrid/en/legal_texts/trtdocs_wo016.html (20.01.2013)

Taimede paljundamise ja sordikaitse seadus. Plant Propagation and Plant Variety Rights Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/969383> (17.01.2013)

Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus. Organisation of Research and Development Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062012012> (20.01.2013)

Tsiviilseadustiku üldosa seadus. General Part of the Civil Code Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/106122010012> ((17.01.2013)

Töölepingu seadus. Employment Contracts Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122012029> (19.01.2013)

Tööstusdisaini kaitse seadus. Industrial Design Protection Act. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128122011045> (17.01.2013)

Tööstusomandi õiguskorralduse aluste seadus. Kättesaadav:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/T%C3%95AS> (20.01.2013)

Äriseadustik. Commercial Code. Kättesaadav:
<https://www.riigiteataja.ee/akt/118122012008> (20.01.2013)

Summary

UNIVERSITY OF TARTU

Institute of Germanic, Romance and Slavonic Languages and Literatures

Inglise-eesti intellektuaalse omandi seletav sõnastik/

English-Estonian glossary of Intellectual Property

Master's Thesis

2013

Number of pages: 94

The objective of this Master's thesis was to compile an English-Estonian glossary of intellectual property.

The thesis gives an overview of the fields of intellectual property – copyright, related rights and industrial property – both from the international and the Estonian perspective. Intellectual property terminology and rights have developed together with technology and society and have undergone major changes since the first introduction of the term “copyright” in Great Britain in 1709 to current times. The development has been especially rapid during the past decades.

The primary source of the English terminology was the e-learning content called “IP Panorama” compiled by WIPO, while the main sources of the Estonian equivalents were the Estonian legal acts and the terminology database of the Estonian Ministry of Economic Affairs and Communications. The main terminological problems were the inconsistency in using Estonian terms and the lack on equivalent Estonian terms.

The specialized bilingual glossary contains 307 intellectual property related terms in English provided with their equivalents and definitions in Estonian. Some explanations are provided with links to synonyms or related terms. In addition, one can find an Estonian-English index.

This glossary is meant for translators and interpreters, as well subject specialists, students and teachers without excluding other language users.

Keywords: glossary, intellectual property, copyright, related rights, industrial property, terminology